



डेनमार्क नेपाल सोसाईटी
Dansk-Nepalesisk Selskab

NEPAL VISION

23. ÅRGANG NR. 2 - VINTER 2014

Udgivet af:

Dansk-Nepalesisk Selskab.
Bladet sendes til alle medlemmer samt personer i Danmark, tilknyttet Nepal.
Oplag 600 eksemplarer.
ISSN 0908-844X

Dansk-Nepalesisk Selskab har som formål at fremme dansk-nepalesisk samarbejde om bæredygtig udvikling, turisme, samhandel, kultur, m.m. Selskabet er upolitisk. Selskabets formål fremmes gennem oplysende virksomhed på hjemmeside, medlemsblad og møder m.m., såvel i Danmark som i Nepal samt gennem samspil med andre beslægtede foreninger og organer i Danmark og Nepal.

Selskabet holder årligt en række møder, hvor der gennem foredrag og billeder oplyses om forskellige sider af Nepals kultur, natur og historie.

Redaktion:

Lars Gundersen (ansv.), Jørgen Rendsvig, Julie Damgaard, Lone Petersen og Knud West Hansen.

Adresse:

Kongensgade 17A
3550 Slangerup
E-mail: lars@nepal.dk

Website:

www.nepal.dk

Medlemskab:

Enkeltpersoner: 170 kr.
Par: 220 kr.
Studerende: 100 kr.
Firma: 420 kr.
Konto nr.: 8125-0007172109

Tilmeld betalingservice:

PBS-nr. 06651844, debitorgruppenummer 00001 og dit medlemsnummer i Dansk-Nepalesisk Selskab - ét bogstav efterfulgt af 3 cifre.

Annoncer:

1/1 side: 2.000 kr.
1/2 side: 1.100 kr.
1/4 side: 600 kr.

Forsidefoto:

Knud West Hansen

INDHOLD:

Side 3	Formanden har ordet
Side 4	En nepalesisk begravelsesceremoni
Side 7	Erindringer fra et børnehjem i Nepal
Side 8	Na-Phu – Vestnepal
Side 11	På vandring i det nepalesiske kulturlandskab
Side 12	Besøg af Indira Ranamagar
Side 14	Kom som gæst – rejs som en ven
Side 17	Løst og fast
Side 18	Srijana Farm
Side 20	Et efterårstrejk i Jylland
Side 21	Løst og fast
Side 22	Annapurnas besejrer
Side 26	Pilgrims Bookstore
Side 27	Boganmeldelse: Viggo Brun: Fired Earth
Side 28	Jordskred og bjerggeder
Side 29	World Peace Pagoda
Side 30	Forfatningen
Side 32	Arrangementskalender



Formand og ansvarshavende redaktør
Lars Gundersen
Telefon: 47 16 12 20
lars@nepal.dk



Næstformand, kasserer & medlemshåndtering
Birgit Nielsen
Telefon: 44 44 14 72
birgit@nepal.dk



Sekretær
Jørgen Rendsvig
jorgen@nepal.dk



Bestyrelsesmedlem
Annette Gallaus
annette@nepal.dk



Bestyrelsesmedlem
Lone Petersen
lone@nepal.dk



Bestyrelsesmedlem
Ravi Chhetri
ravi@nepal.dk



Bestyrelsesmedlem
Kristina Djurhuus Christiansen
kristina@nepal.dk



Suppleant
Thomas Glerup
thomas@nepal.dk



Suppleant
Julie Damgaard
julie@nepal.dk



Suppleant
Sally Altschuler
sally@nepal.dk



Billedredaktion, layout af Nepal Vision. Webmaster
Knud West Hansen
knud@nepal.dk

**FORMANDEN HAR ORDET**

Nepal fylder ikke specielt meget i det danske mediebillede, men den altoverskyggende nyhed fra Nepal i efteråret var uden tvivl den store snestorm over de centrale Himalayabjerge. Her blev specielt området mellem Manaslu og Dolpo hårdt ramt, og det medførte på tragisk vis næsten 50 omkomne. Snestormen burde ikke være den helt store overraskelse, og her har regeringen og turismeorganisationerne mildt sagt en fremtidig mulighed for at sikre et af Nepals vigtigste jobskabende erhverv, nemlig turismen.

Men der er også gode nyheder fra både Nepal selv og Nepal i Danmark. Således blev vores bestyrelsesmedlem, Lone Petersen, valgt til Årets Østjyde

i forbindelse med sit projekt Jysk Landsbyudvikling i Nepal. Håndværksrådet og DANIDA støttede i foråret en delegation til Nepal med fokus på samhandel og investeringer. Netværket har i dag deltagelse af omkring 10 virksomheder.

Første gang børnenes julekalender støttede Nepal var i 1992, og vi har netop modtaget den glade nyhed om, at børnenes julekalender igen går til Nepal i 2015. Det foregår i samarbejde med CARE, og jeg vil tro, der kommer en del fokus på Nepal fra eftersommeren 2015.

Fra vores egen verden må vi sige, at vores fokus og indsatsområde på medlemsmøderne langsomt begynder at virke.

Således har der været omtrent 50 deltagere på møderne i København i efteråret, trods et enkelt afbud og deraf følgende sceneskift i sidste sekund. Også i Aarhus ser vi en positiv udvikling. Dette håber vi selvfølgelig at kunne holde, og det gør vi med et stærkt fokus på spændende og alsidigt indhold på foredragene.

Derfor glæder vi os over at kunne præsentere et spændende program for forårssæsonen i Dansk-Nepalesisk Selskab, hvor Marianne Qvortrup Fibiger holder foredraget "Alt om Hinduismen på en time".

En af Danmarks førende ornitologer, Klaus Malling Olsen, fortæller om Nepals meget alsidige dyreliv, og husk også

generalforsamlingen den 19. marts, hvor vi skal høre mere fra CARE bl.a. om børnenes julekalender. Endelig håber vi at få en aftale med eventyreren, forfatteren og globetrotteren John Andersen i løbet af foråret som erstatning for det møde, der måtte aflyses. Følg med på www.nepal.dk og i vores nyheds-mails.

Så vel mødt til en fantastisk forårssæson – vi håber at se rigtig mange af jer til de spændende møder.

Lars Gundersen
Formand

EN NEPALESISK BEGRAVELSESCEREMONI

Tekst og foto: Martin Petersen

For lidt over fire år siden var jeg på min anden rejse til Nepal. Her mødte jeg andre mennesker, end jeg havde regnet med, da jeg tog af sted hjemmefra.

Disse mennesker tog imod mig som en del af deres familie. Jeg har besøgt dem mange gange siden, bl.a. fordi jeg har startet et lille non profit mikro-biogas-projekt i Kalika, nær Pokhara (den historie har været bragt i Nepal Vision 2011, nr. 2). Ud over de nu 74 énfamilies mikro-biogas anlæg, vi har fået bygget, har vi også bygget et begravelsesceremonihus.

Mit seneste besøg i Nepal var i september 2014, hvor jeg lidt impulsivt tog af sted på en kortere tur, end jeg plejer. Da jeg kom til Kathmandu, blev jeg modtaget med venlighed som altid, men også med en lidt trykket stemning. Jeg fik at vide, at min nepalesiske kammerat Narayan Kuikels stedmor døde, samtidig med at jeg satte mig i flyveren i København.

Samtidig med at jeg mødte Narayan i 2010, mødte jeg Sabitri Kuikel første gang. Mit indtryk af Sabitri var, at hun var en meget svag kvinde. Hun gjorde et stort indtryk på mig, som hun sad der i sit røgfyldte køkken og lavede mad over et åbent bål på gulvet. Allerede dengang var hun syg, og det blev kun værre og værre, hver gang jeg så hende. Hun blev kun lidt over 50 år.

Så måske var min impulsive rejse ikke helt en tilfældighed, men skete netop for at jeg kunne få sagt farvel til Sabitri og få lov til at være en del af denne begravelsesceremoni. Det er i det lille simple begravelsesceremonihus, en stor del af de 13 dages ceremoni bliver foretaget, efter et familiemedlem dør. En eller flere sønner står for ceremonien. Ud over at de skal være isoleret fra den øvrige del af familien (man må tale med dem, men ikke røre eller komme "for tæt" på, for skulle det ske, skal man selv isolere sig) skal de bære hvide klæder

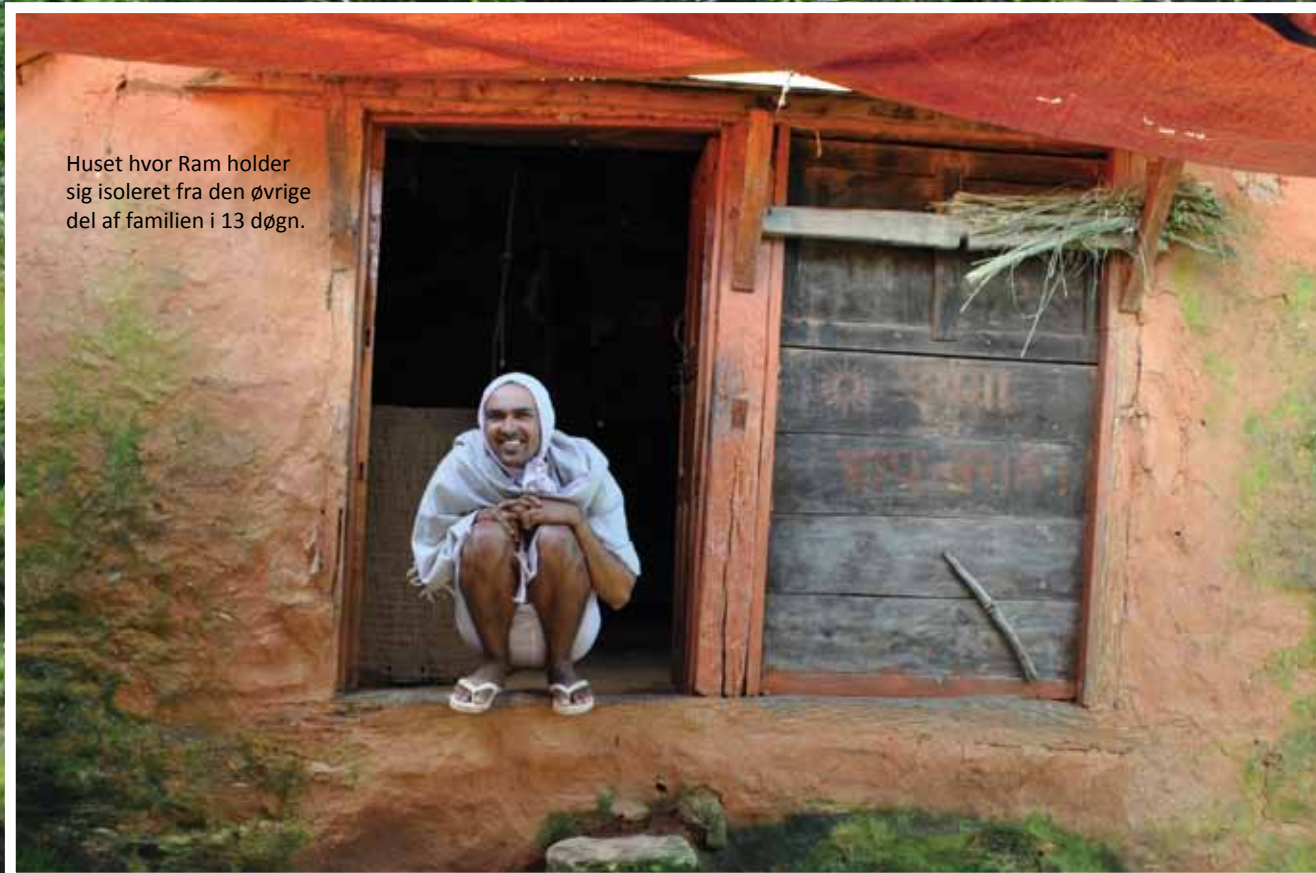
uden syninger eller metal, de bliver kronraget på nær en lille tot i nakken, de faster i alle 13 døgn, spiser først efter solnedgang. Og selv da er der "regler" for, hvad de må få at spise, ingen salt, kun ris, stegte bananer og gee. Disse regler ændrer sig i øvrigt i løbet af de 13 døgn.

Under ceremonien kommer brahminen (præsten) hver dag og messer og dirigerer, hvad der skal ske: først går man til en kilde, hvor sønnen eller sønnerne vasker sig, derefter vaskes en sten, man har medbragt fra ligbrændingspladsen – stenen er et symbol på afdødes sjæl – derefter går man til ceremonihuset, hvor der så bliver tilberedt mad til afdødes sjæls rejse, igen efter særlig anvisning af brahminen. Alt imens kommer og går mandlige familiemedlemmer og naboer i løbet af den 2-3 timer lange ceremoni. Dette gentager sig over de næste 12 dage, men – som dagene går – med lidt mindre højtidelighed. Der bliver efterhånden snak-

ket og spillet kort blandt tilskuerne, og nu kender sønnen rutinerne, men de gennemføres stadig under brahminens overvågning.

Kvinderne holder sig hjemme, tilbereder te og snacks til folk, der kommer fra nær og fjern med gaver (ris og penge) for at kondolere. På 13. dagen holdes en heldagsceremoni, hvor der bliver tegnet og anlagt et nøje mønster på gårdspladsen, igen under brahminens anvisning, og der bliver kogt ris, gee og mælk som offergaver til afdøde. Samtidig bliver der tilberedt et større måltid til familie og gæster, som kommer for at sige et sidste farvel. Afdødes ejendele bliver samlet og båret væk. Sønnerne kan deltage i hverdagen igen.

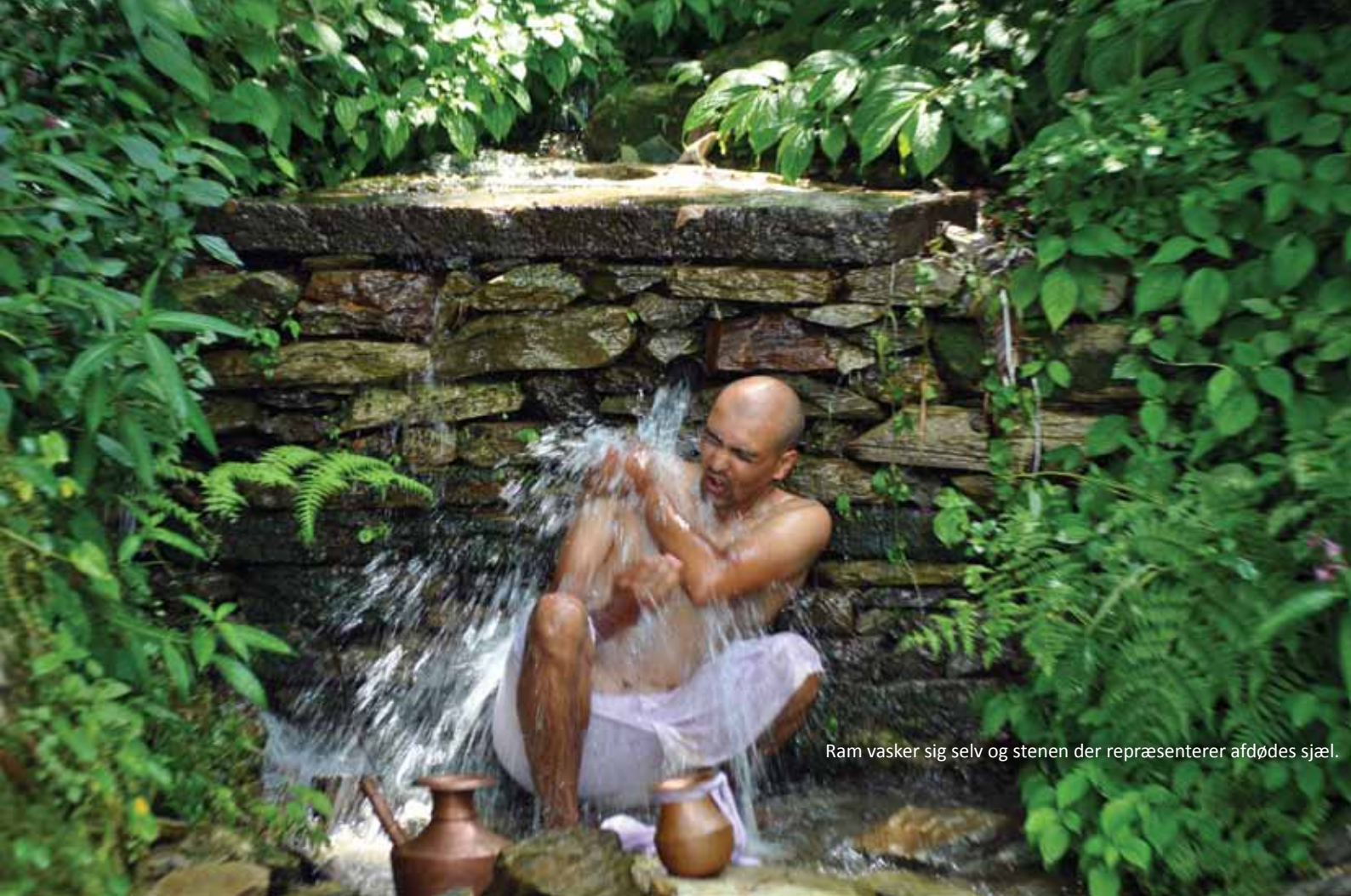
En smuk, men lang begravelse, som har sine rødder i en urgamle tradition, som jeg er meget ydmyg over at have fået lov til at være en del af.



Huset hvor Ram holder sig isoleret fra den øvrige del af familien i 13 døgn.



Ram Prasad Kuikel er på vej til vand-kilden for at vaske sig og hente vand til ceremonien.



Ram vasker sig selv og stenen der repræsenterer afdødes sjæl.



Familiens kvinderne laver små tallerkner af friske blade, til de gæster der kommer forbi for at kondolere.

LEGERUMMET

ERINDRINGER FRA ET BØRNEHJEM I NEPAL

Af Eva Bjerregård Sneppen

Dørene blev åbnet, og Tjantun trådte ind i gården til sit nye hjem. Et stort, hvidt hus med lys i vinduerne kom til syne, og en dame klædt i hvidt ledte dem derhen. For nogle ville tilsigten have kradsat i næseborene, men ikke for Tjantun og hendes brødre. De var vant til lidt af hvert fra livet bag fængelstremmer med deres far. Den far, der havde dræbt deres mor. Alligevel var der intet, der kunne have forberedt dem på netop denne dag. Tjantun var bange, som kun et barn kan være det. De kom ind i huset. I rummet til venstre kunne man høre grøntsager, der blev stegt på en pande. Fra rummet foran dem kunne man høre børnestemmer, der råbte i munden på hinanden. Kun fra døren til højre var der stille ... "Namaste," sagde alle i kor, da de trådte ind i det store legerum. Tjantun sagde ikke et ord. Hun kiggede bare på de fremmede mennesker i det fremmede hus. De var nu hendes familie. Det var nu hendes hjem.

Der havde været fart på nogle timer forinden, da alle 36 børn var kommet hjem fra skole. De blå-hvide uniformer skulle nemlig skiftes til det aflagte tøj fra Vesten, så legene kunne gå i gang. Jennifer havde som den eneste af pigerne valgt en uniform med bukser i stedet for nederdel. Lige rettigheder. Sådan var det her. Efterhånden som de fik skiftet, blev det farverige legerum langsomt fyldt op, og det var sjove konstellationer, der var blevet mast ned over de kriblende hovedbunde. Drengene i lyserøde bluser. Piger i fastelavnskjoler. Der gik ikke mere end få øjeblikke, før Jennifer havde indtaget scenen og var i færd med at imitere sit store idol og navnesøster, den amerikanske popstjerne JLO - Jennifer Lopez. Klappelege tog dog over, for derefter at blive erstattet af en ny leg igen. Alt var, som det havde været hele Jennifers liv. Hun var kommet til børnehjemmet så lille, at hun ikke engang vidste, at hun havde hørt til andetsteds. Med ét blev deres leg dog afbrudt.

Det var Amma, der trådte ind af døren. I favnen bar hun en baby og rundt om hende stod fire andre forskræmte børn - heriblandt en lille pige på 2 år. Nu havde Jennifers mor været på dens slags tur igen, der altid endte med trangere plads i sengene. Men det gjorde ikke Jennifer noget. Nu var der bare flere at lege med.



Inde på værelset til højre kunne man høre, at Indira, lederen af børnehjemmet, var kommet hjem. Det var Rosa og hendes mor, Magaly, der sad bag den lukkede dør. Min forståelse af hvad der foregik i Rosas indre kunne nok beskrives på samme måde. En lukket dør. Hvad der gemte sig bag det nuttede ansigt og de mørke øjne, tror jeg, de færreste nogensinde ville kunne forstå. I en skuffe på det mørke værelse lå dog skitser af Rosas tanker. Her havde hun tegnet og skrevet, så godt hun kunne, hvordan den ene mand efter den anden havde forgrebet sig på hende. Hvordan hun havde danset nøgen. Og hvordan hun så inderligt havde savnet sin mor. Det var blot sket nogle måneder forinden, da et børnehjem havde bortført hende. De havde fundet ud af, at Magaly ikke var hendes rigtige mor og heller ikke havde papirer til at bekræfte hende som værge. Magaly havde blot taget Rosa til sig, da Rosas mor havde

forladt hende som baby. Heldigvis lykkedes det Magaly at bortføre Rosa tilbage, inden hun blev solgt til det store marked for prostituerede børn i Indien. Rosa var blevet så glad for at se sin mor, at hun havde givet hende et stort kys. Magaly fik i dette rædselsvækkende øjeblik et kys af sin datter, der ikke var et kys fra en 5-årig. Nu har de gemt sig på børnehjemmet PA Nepal, der normalt kun er for børn med forældre i fængsel. De har ingen andre steder at gå hen. Ikke engang ind til legerummet, hvor der ellers summer af liv, leg og aktivitet, for Rosa fungerer ikke så godt med andre børn. Længere.

PHU ER ET MYSTISK EVENTYR

Af Ole Ejnar Hansen

Vejen op langs Phu Chu er sej, men særdeles spændende. Her er storslåede scenerier omkring Pisang Peak 6.092 meter og Kang Guru 6.981 meter mod øst, begge prægtige tinder. Na Phu er et meget isoleret område med navn efter to byer. Na, der ligger i en højdal mod vest, og Phu, der ligger for foden af store endemoræner under gletscherne oppe fra Himlung Himal. Begge byer er store og spændende bhotia-samfund. Vi slår teltene op i Kyang, blot et sommersetlement, men husene synes ikke at blive ved-ligeholdt. Vi er i 3.750 meters højde, så udsigten tilbage er stor og magtfuld. Vi ser Pisang og Annapurna II 7.932 m. og lidt af Lamjung Himal.

Jeg er igen i Annapurna Himal, for dette store område har så meget at byde på. Jeg er sammen med Jens Walther samt Tanka, der styrer en større gruppe bærere, som bringer teltgrej og forsyninger til tre uger, og min gamle ven Dawa er kok.

Jens og jeg er med en lille Twi-notter fra Pokhara til Hongde – nær Manang. Her møder vi Tanka og er hurtigt på vej østover gennem den smukke Nyeshanghøjdal, som jeg kender så godt, mod Pisang. Videre ned langs Marsyangdi-floden til Charme og den lille by Koto, hvor bærerne venter. Dagen efter er vi ude af det smukke, efterhånden meget populære, Annapurnatrek. På vej mod

eventyr i dette lille, mystiske indelukke.

Umiddelbart er det svært at se, hvordan man kommer videre fra Kyang, for store voldsomme klippevægge lukker dalen af. Men hvor kommer vandet fra? Det kommer ud gennem en snæver slugt, hvor vi ser, at en sti er hugget ud i klipperne højt over floden. Op og ned går det ad denne fantastiske og overraskende gode sti. Slugten åbner lidt op, og vi ser frem mod en kæmpe monolitklippe, der for alvor ser ud til at spærre os vejen frem.

Vi forstyrer en lille flok bhalarer, der er nede ved floden for at drikke. På sikker afstand står de og vurderer situationen.

Men stien fører nu i siksak op gennem løs og stejl klippe til en stenport. Mystisk! 500 meter længere fremme ligger en gammel fæstning. Jeg føler mig som på vej til et rige fra Ringenes Herre, og orkerne kan ligge parat bag næste klippe. En stor hvid chörten ligger, hvor "Den hemmelighedsfulde Slugt" ender, og afslører en snæver højdal omgivet af vilde bjerge. Lidt inde i dalen ligger Phu – en befæstet by - 4.050 meterhøjt på en klippe.

Elixir til evig ungdom eller Viagra Natura

Efter lunch går vi op i byen. Møder straks mange beskidte og søde småunger med alt for lidt tøj på. Passerer det lokale værtshus – altid rart at kende

sådan et sted ... Ender øverst oppe i denne fæstningslignende by på en solrig terrasse. En lille plads, hvor folk mødes til alt andet end krigerisk snak. Jeg taler med en ung mand, Sonam, der fortæller, at der er 48 familier i byen og i alt mere end 250 mennesker. At de fleste, i tidlig sommer, er beskæftiget med at samle yasha-gumba. Samt at nogle er blevet så rige på disse mystiske svampe, at de er flyttet til Kathmandu. Yasha Gumpa betyder insekt om vinteren – svamp om sommeren. Det vil sige, at en lille svamp nærer sig ved et insekt og bryder frem i græsset, når varmen stiger. Da de kun måler omkring fem centimeter i længde og 0,5 cm i tykkelse, kræver det stor erfaring at finde dem i bjergene, oppe mellem 3000 og 5000 meter. De lokale bruger dem som medicin mod betændelse i lunge, nyre og lever samt mod forskellige gigttilfælde. Kineserne betragter dem som Viagra Natura, og de sidste 10-15 år er prisen på Yasha Gumpa steget dramatisk. Et kg gode svampe handles i Beijing for 10-60.000 kr. Under borgerkrigen i Nepal,

1996-2006, tog maoisterne kontrol med Dolpo – ikke fordi der var mange sjæle at befri, men for delvis at finansiere krigen med Yasha Gumba. Sonam fortæller desuden, at i de tre koldeste vintermåneder flytter de fleste til Chamé eller Bagarchap. Men de gamle går blot lidt ned i dalen til Kyang og Chyakhu, som i øvrigt er anlagt af tibetanske khampa-guerillaer i 1970'erne.

Kvinderne er aktive på deres små terrasser, som ligger lag på lag, således at taget er overboens terrasse. De renser korn, væver eller ordner brændsel. En gammel kone står med en drabelig økse og hugger pindebrænde. Hun har problemer, og jeg kan ikke lade være med at tilbyde min hjælp. "Mindu!" – "Nej!" – siger hun beskedent. Men hvad så med et foto? Igen afvisende – "mindu". Jeg går alligevel nærmere, viser hende mine fotos af forældre og børnebørn hjemme i Danmark – og ikke mindst dem af mine tibetanske venner. Jo, så lad da gå, synes hun at sige med et smil ... På vej hjem til det kolde telt må

Jens og jeg lige et smut på den lokale kro. Her er skummelt og beskidt, men stemningen er høj og raksien god.

Jeg må desværre konstatere, at vi er i Phu på det forkerte tidspunkt. Markerne er afhøstet, og landskabet er tørt, gråt og ret uvenligt. Men i august/september må her være smukt, . Da står boghveden rød, byggen gylden og denne lille verden meget mere venlig.

På vej til Na og op over Kang La Men vi skal højere op, og det er hårdt. Dog intet at regne imod det, manden på stien foran os præsterer: Med langsomme, seje skridt slæber han på sin ryg en kæmpe træstamme. Ene mand, hele vejen nede fra Metha og op til Na. Træstammen er så lang, at han ofte må bevæge sig sidelæns for ikke at støde ind i klipper og træer. Stien jævner sig, og vi er omsider ved at være oppe. Passerer en meget stor chörten med syv mindre chörtener på række. Tankevækkende, at der er bygget et så magtfuldt religiøst monument i disse fjerne bjer-

ge. Mod øst bliver Kang Guru mere og mere imponerende. Kang Guru er mest kendt for en af de værste lavineulykker i nepalesisk Himalaya. Det var i oktober 2005, og lavinen blev udløst efter mange timers voldsomt snefald. Lavinen pløjede sig ned gennem en fransk ekspeditions basecamp og fejede alle syv bjergbestigere og 11 nepalesere med sig i døden.

Fra den smukke chörten er der ikke langt til Na, der ligger i ly under stejle klipper. En gammel akvadukt leder vand til byen. Her er der stor aktivitet, for der tærskes, og det foregår med traditionelle plejle. Fire grupper af mænd står på hver deres plads og tærsker. Hver gruppe består af to gange fem mand, der stående over for hinanden på skift banker løs på aksene. Kvinderne har travlt med at si og sigte. Igen og igen renses kærnerne, mens støvet står om ørerne på os alle. Beskidte småunger leger hyggeligt med pind og sten, og bedstemor er altid i nærheden.

Vi har taget et værelse i nat for at sove bedre, men bliver vækket af tærskelholdene allerede klokken 03.30! Sandelig morgenfriske folk her i Na. Vi er på vej til det høje pas Kang La, men skal i dag kun op til et sted kaldet Kang La Base for at akklimatisere os lidt inden det 5.300 meter høje pas. Vi går langsomt, og efter en times tid bliver vi indhentet af en mand, der driver et halvt hundrede yak og dri på græs. Manden presser dem frem med små skarpe fløjt, dyrene bimler med deres klokker, mens de støt og roligt passerer os. "Kang La, hvor fanden ligger Kang La?" spørger vi hinanden. Fra Pisang

Peak og vestover, hvor passet findes, ser vi kun snemasser og skarpe tinder.

Det er en kold nat, og vi lægger os allerede klokken 19.30 med meget tøj på. Jeg måler -7,7 grader. Hurtig havregrød til morgen og så af sted. Klokken er 07.00, måske lidt sent. Efter en god time er vi i sneen og ser et glimt af Chulu East, 6.584 meter. Sneen ligger hård, men ikke iset under os, og et tydeligt spor viser vej. Kan efterhånden se, hvor sporet går, da jeg observerer små mennesker højt oppe i snemarken. Men det er stadig svært at se, hvor passet er, og vi skal helt op til

hundrede meter under, før vi ser en lhatse med lidt bedeflag og bannere.

Det skal vise sig at være et ekstremt snævert pas, i virkeligheden blot laveste punkt på den ret så skarpe ridge mellem Pisang og Chulu Peaks. Men endelig i Kang La, 5.323 meter oppe, det var sejt. Pustende står vi på den skarpe ryg og skuer ned i dybet til Hongde, Braga og Manang. Vejret er smukt, så vi har en gigantisk udsigt. Lige for næsen har vi hele Annapurna Himal, og det kan ikke blive bedre. Fra Lamjung til Tilitso Peak. Machapuchares fiskehale viser sig lige over den ispansrede ryg mel-

lem Annapurna II og III. Tilbage ser vi først og fremmest ned over snemarken, og at vore folk kæmper sig op. Men også Himlung Himal, Kang Guru og længere ude Manaslu og passet Larkya La, hvor Jens og jeg gik for to år siden.

Vi bliver heroppe en times tid. Men dagens arbejde er slet ikke overstået, vi skal ned til den lille by Chulu, 1.800 meter under os. Men det er en helt anden historie, som du kan læse i 'Vandring i HIMALAYA'. (der kan købes via <http://enlighted-yak.dk>)



PÅ VANDRING I DET NEPALESISKE KULTURLANDSKAB MED MAGASINET INTERNATIONAL GALLERIE

Af Julie Damgaard Nielsen

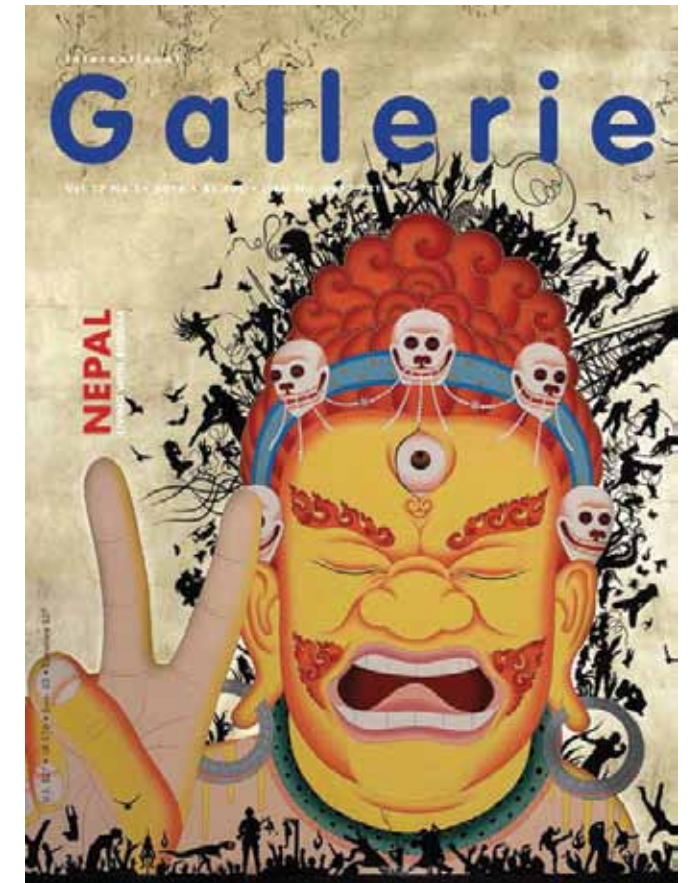
Nepal Visions fortløbende artikelserie om den inspiration, danske billedkunstnere gennem tiden har hentet i Nepal, udgår denne gang pga. barselsorlov. Inspiration er der dog fortsat at hente – for såvel kunstnere som for almindeligt Nepal-interesserede – i det seneste nummer af kunstmagasinet International Gallerie. International Gallerie sætter nemlig denne gang fokus på Nepal – og det med støtte fra Center for Kultur og Udvikling, der har Nepal som programland. Under overskriften "Nepal – Living with Buddha" retter magasinet blikket mod en kunstscene, der, ved at øge befolkningens bevidsthed om bl.a. menneskerettigheder, har en betydelig rolle at spille i Nepals fremtid som føderal demokratisk republik. Efter i årtier at have kæmpet med en større eller mindre grad af censur er nepalesiske kunstnere nu for alvor begyndt at gå i clinch med alvorlige socio-politiske emner som kvinders status, trafficking, miljøspørgsmål, forurening, politik, krig, etnicitet og et tiltagende kaotisk byrum.

I "Nepal – Living with Buddha" kan man læse korte præsentationer af en række af Nepals mest omtalte billedkunstnere, bl.a. Manish Harijan og Hit Man Gurung, der begge udstillede under CKU's Images Festival i Danmark i 2013. Bladet byder også på artikler om 'Paubha',

det traditionelle nepalesiske skriftrulle-maleri med afbildninger af hinduistiske og buddhistiske guder; om udviklingen indenfor nepalesisk teater; om fusionen af den australske didgeridoo med traditionelle nepalesiske instrumenter for at give næring til en "fælles bevidsthed" og om Durga Baral, den mest berømte af Nepals karikaturtegnere. Herudover får læseren et indblik i nepalesisk filmindustri og et interview med Ani Choying Drolma, bedre kendt som 'den syngende nonne'.

Det er dog ikke kunst det hele. Magasinet ser også nærmere på Nepal som verdens yngste republik med en markant ungdomsgeneration, på Buddhas 'rigtige' fødeår, på de legendariske Gurkha-krigere, på Kumari-kulten, på Nobelprisnominerede Sunil Babu Pant's 'korstog' for ligebehandling af seksuelle minoriteter - og på den kvindelige rettighedsaktivist Anuradha Koiralas kamp for rehabilitering af ofre for sextrafficking.

Endelig bringer magasinet digte af nogle af Nepals mest anerkendte forfattere samt udpluk af to billed-serier: Portrætserien "Being Nepali" af fotograf og stifter af PhotoCircle Nayantara Gurung Kakshapati og "Women and Religion" af fotojournalist Uma Bista, der



International Gallerie – A Journey of Ideas 'Nepal – Living with Buddha'

Vol 17, no 1 • 2014

Forsidebillede: Ang Tsherin Sherpa: Yellow Spirit, 2013. Hvidt bladguld, akryl og blæk på papir. 76 x 81 cm

zoomer ind på ritualerne ved Swasthani Brata-festivalen. Magasinet tager således læseren med på en spændende og oplysende vandring gennem

det nepalesiske kulturlandskab. Fra de højeste tinder, ud i ukendte hjørner og videre ned i den nepalesiske 'undergrund'. Absolut læsværdigt.

International Gallerie udgives af Gallerie Publishers i Mumbai, Indien. Det er udkommet to gange årligt siden 1997 og sætter fokus på nutidig billed- og scenekunst, poesi, essays, fotografi og film. Målet er - ved at fejre kunstens mangfoldighed - at skabe kulturelle fællesskaber og slå bro over kulturelle, territoriale og sociale skel.

For mere information, kontakt Center for Kultur og Udvikling, www.cku.dk, der også har nogle eksemplarer af magasinet liggende.

Se endvidere: <http://www.gallerie.net/index.html>

BESØG AF INDIRA RANAMAGAR

Nomineret til "World's Children's Prize 2014" – populært kaldet "børnenes Nobelpris".

Af Annette Gallaus



Indira kommer til Danmark umiddelbart efter prisuddelingen i Stockholm i slutningen af oktober. I skrivende stund ved vi naturligvis ikke, om hun får prisen.

Indira har opbygget organisationen PA Nepal (Prisoners Assistance Nepal), som har reddet mere end 1000 børn fra at sidde i snavsede fængsler sammen med deres forældre – en skæbne, der rammer mange børn, da ingen andre vil tage sig af dem. Indira arbejder samtidig på at forbedre forholdene i fængslet, så de bliver mere humane. Hun er en af de få, der har adgang til fængslerne i Nepal, hvor hun også sørger for at mødre og fædre lærer at skrive og regne, så de er bedre rustet til at tage sig af deres børn, når de kommer ud.

Når Indira redder børnene ud af fængslet, tager hun dem med på et af PA Nepals fire børnehjem. Her kan de få en bedre dagligdag og gå i skole. Hun giver børnene mulighed for at besøge deres forældre i fængslet, så de ikke mister kontakten til hinanden.

Indira kommer selv fra en fattig familie. Gulvet i deres lille hus var dækket af sække og dagene

gik med at hente vand, samle brænde og tage køer og gæse med på græs i junglen.

Indiras to ældre brødre gik i skole. Hendes store ønske var, at hun også kunne gå i skole, lære at regne og skrive og ha' en fin skoleuniform. Efter forældrenes opfattelse var der ingen grund til at sende hende i skole – hun skulle jo alligevel giftes og passe hjemmet.

Indira hang over sin bror, når han lavede lektier. Hun spurgte og spurgte, til sidst indvilgede han i at lære hende bogstaverne og tallene. Indira var lærenem, hun sneg sig også til at lytte, når broderen underviste de voksne i landsbyen. Her besluttede hun sig for, at når

hun blev voksen, ville hun være noget for andre.

Læreren i landsbyen hørte om Indira og opfordrede forældrene til at sende Indira i skole. Broderen fik et lille job med at sælge bananer, og pengene gik til Indiras skolegang, men der var ikke penge til skoleuniform.

Hun startede i 5. klasse, og inden der var gået et år, var hun den bedste i klassen og opnåede et scholarship.

Indira startede med at arbejde som "primary teacher" i en landsbyskole i Ilam, hvorefter hun i 1990 blev Social Worker i Prisoners Assistance Mission "PAM".

I juli 2000 blev Indira Chairperson i PA Nepal. Her startede hun i beskedne omgivelser med 10-15 børn i lejede lokaler i Kathmandu.

I dag har PA Nepal fire børnehjem, et i Kathmandu, et i Sankhu, et i Palpa og et i Jhalpa. Her bor mere end 300 børn, som får en bedre tilværelse. Ikke en krone får PA Nepal fra den nepalesiske regering, alt bliver finansieret af donationer.

For jer der vil læse mere, se PA Nepal hjemmeside: <http://panepal.org/>. Og kommer I til Kathmandu, så ta' ud og besøg et af børnehjemmene. I er altid velkomne – og det er en stor oplevelse hver gang!

Børnehjemmet i Sankhu



SIDSTE: World's Children's Prize 2014 gik til Malala. Indira blev hædret med World's Children's Honorary Award. På billedet overrækker Dronning Silvia æresprisen til Indira Ramanagar.

get a taste of exciting and exotic Nepali and Indian food

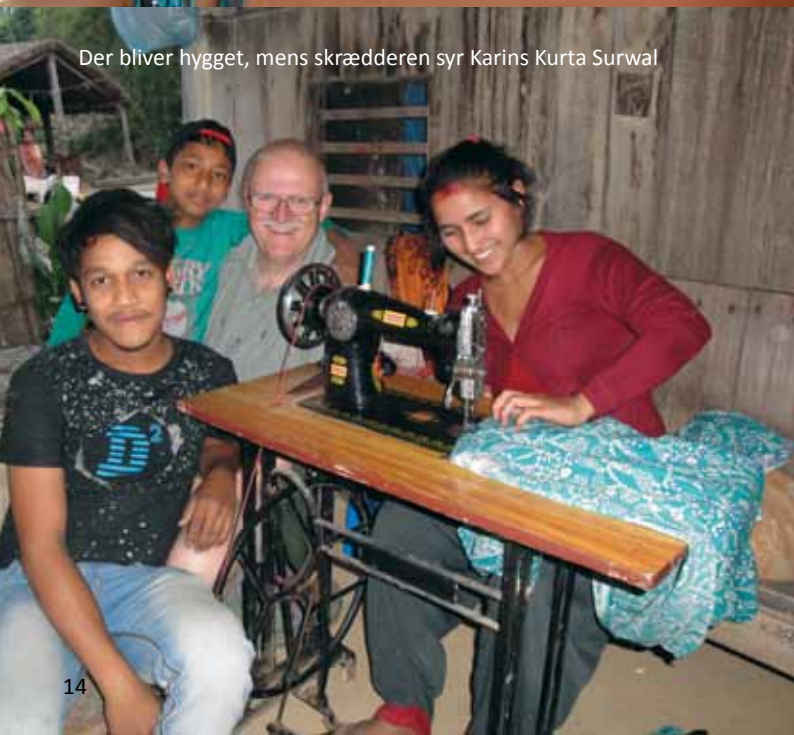
 **Namaste Nepal**
Restaurant and Cafe

Fredensgade 11 A, 2200 København N
www.namastenepl.dk Tlf: 35 39 01 40

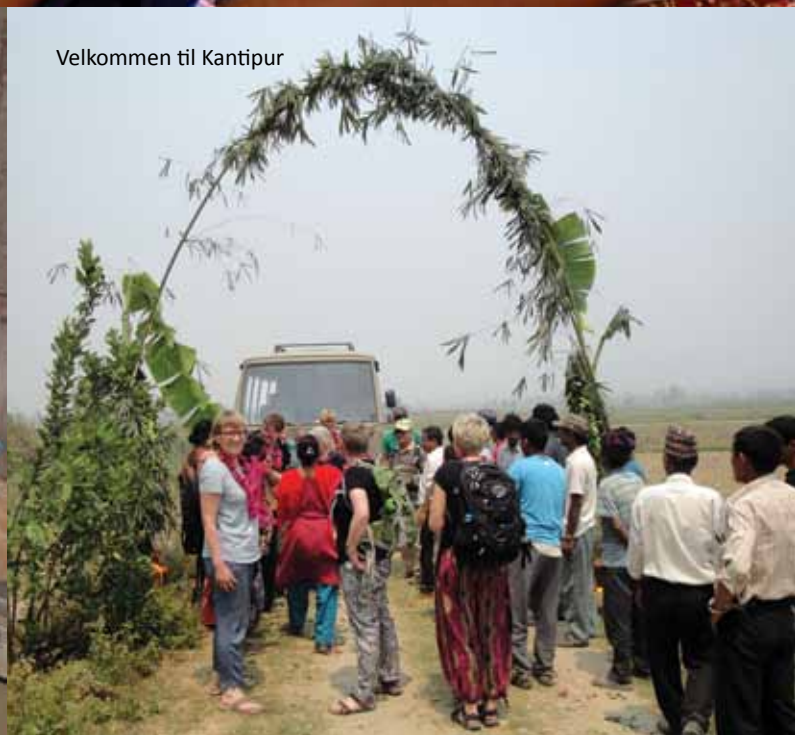
नमस्ते नेपाल

KOM SOM GÆST – REJS SOM EN VEN

Af Per Balle, Randers



Der bliver hygget, mens skrædderen syr Karins Kurta Surwal



Velkommen til Kantipur

Turisme er en del af erhvervsudviklingsstrategien for Kantipur og to andre landsbyer i det østlige Madi i Chitwan District. Landsbyboerne og Jysk landsbyudvikling i Nepal vil skabe arbejdspladser og indtægter til landsbyerne i området og på den måde bidrage til landsbyernes overlevelse.

Det er unikt at være de første turister et sted. I april var de første syv turister på besøg i Kantipur. Rejsebureauet Mountain Adventures stod for den praktiske planlægning af turen, og som følge af bureauets høje kvalitetskrav levede turen fuldt op til forventningerne både hvad angår oplevelser, trekking og guider. Som dansk turleder havde vi Liva Nitschke, og som kulturformidler deltog nepalesiske Umesh Regmi. De to supplerede hinanden på en god og betryggende måde. Vel ankommet til Kathmandu efter en behagelig tur med Turkish Airlines, blev vi indlogeret på The International Guesthouse i Thamel. Efter et par dage med mange store oplevelser i Kathmandu gik turen videre til Chitwan Nationalpark. Vi red på og badede med elefanter, sejlede morgentur på floden i en udhulet træstamme og så en masse spændende dyr, fugle, blomster og insekter. Vi så ni pansernæsehorn, hvilket var helt fantastisk.

Efter nogle dage gik turen i en safarivogn med stive fjedre ad bumpede og støvede veje til Kantipur. Vi var godt støvede og gennemrystede, da vi langt om længe så Kantipurs vartegn, Grundfos-vandtårnet, i det fjerne. Forventningerne steg og faldt. Gik det nu med at leve og bo hos fremmede familier? Kunne vi i det hele taget kommunikere med hinanden? Og kunne vi holde til de, i vores øjne, primitive forhold, der var i landsbyen? Heldigvis forsvandt alle betænkeligheder som dug for solen, da safaribilen standede ved landsbyboernes æresport. Her blev vi budt hjerteligt velkommen af værtsfamilierne og mange af landsbyboere. På ægte nepalesisk vis fik vi blomsterkranse, tika, store hjertelige smil og håndtryk. Det var en

velkomst, der løsnede op for alle betænkelighederne. Vi var kommet "hjem".

Efter en gæstfri velkomst hos Siddhi Lal, hvor vi blev budt på daal bhat, fik vi hver især vores nepalesiske navn og en familie at bo hos. Spændende var det, om vi kunne finde ud af det med vores familier. Min kone og jeg skulle bo hos Buddhisara og hendes søn Subas. De boede i et lille hus Nedre Kantipur med to rum i underetagen og et lagerrum i overetagen. Vi fik det ene rum, mens familien boede i det andet, som også rummede køkkenet. Udsigten var naboens vandbøffel. Den stod bundet tre meter fra vores vindue ved gårdspladsen, der vrimlede med børn og gedekid. Efter at have set hinanden lidt an og efter en udfordrende og pæn kommunikation på en blanding af nepali, engelsk og tegnsprog kom de store smil frem. Det her skulle nok gå godt for os alle. Som en stor og god effekt af skoleprojektet i Kantipur kan de unge og børnene nu så meget engelsk, at de kunne være bindeled, når det kneb med sproget og tegnsproget. Som en del af besøget skulle vi deltage i det daglige arbejde i huset. Mit faste job var at hente vand ved Tap'en. I Kantipur og to andre landsbyer er der rent vand til madlavningen og til at drikke. Dejligt rent grundvand, som vi trygt kunne drikke lige fra hanen - endnu en effekt af landsbyudviklingsprojektet. Det var meget specielt og hyggeligt at stå og tappe vand sammen med kvinderne og vide, at "Lone water", som det blev kaldt, er det rene vand i Nepal. Vi oplevede ingen "turistmaver" i landsbyen. Vores familie var ved at få nyt tag på huset, og den første opgave var at få fjernet stråtaget.

Stråene blev bundtet og stablet pænt, da de skulle genbruges - et stikkende og varmt arbejde, der fik smilene frem hos os alle. Vi sov derefter i et hus uden tag, men hvad gør det, når det er tørtid og varmt.

Vi deltog i madlavning og opvask og hjalp med at trække gederne til græsning. På grund af tørtiden er april en stille tid i markerne, hvorfor vi slap for markarbejde.

Efter mørkets frembrud stod den på dagens andet måltid, igen daal bhat, og så skulle der spilles kort. Vi lærte vores familie at spille fisk, der i nepalesisk udgave kom til at hedde 'Go Fishing'. Det var til stor morskab for alle, og flokken af tilskuere blev større aften efter aften.

Der er sket meget i Kantipur. Vores datter var i Kantipur som frivillig i skoleprojektet for fire år siden. Dengang var der ikke lys i husene, men nu har mange huse fine solceller og et 12 volts batteri, som forsyner huset med lys og giver mulighed for opladning af mobiltelefoner. Der vil uden tvivl ikke gå længe inden TV og radioer rykker ind i nogle af husene. 12 volts-teknologien, som vi kender fra vores biler, åbner mange muligheder.

Som de første turister i landsbyerne, var det vigtigt for landsbyboerne at vise os deres samfund. Vi blev inviteret på besøg på kommunekontoret i Indrabasti. Her fik vi fortalt om kontorets ansvarsområde og om fremtidsplanerne. Vi sluttede af med en dialog omkring fremtidsmulighederne for landsbyerne og ikke mindst landsbyernes unge. Her var vores råd at se at få uddannet så mange unge som muligt og

derefter at få dem til at vende hjem til landsbyerne. Det er her, der er fremtidsmuligheder, og landsbyerne har behov for dem.

Efter besøget på kommunekontoret gik turen videre til Nepals første andelsdyreklinik, hvor vi fik fortalt om klinikken, dyrlægens arbejde og fik forevist klinikkens udstyr. Dagen sluttede af med et besøg i Ayodhyapuri Skole, hvor hele skolebestyrelsen og lærerstaben var mødt frem. Vi fik en rørende velkomst, ikke mindst da jeg præsenterede mig for skoleinspektør Krishna og på mit gebroknede nepalesisk sagde: "Ma Marieko burwa ho" (Jeg er Maries far). Jeg fik et kæmpe knus og en masse pæne ord om min datter, som havde boet hos Krishna og Durga i efteråret, da hun for anden gang var frivillig i landsbyerne, denne gang i sundhedsprojektet. Da mændene så Krishna give mig et knus, stod den på store smil og knus resten af vejen rundt i velkomstkomiteen. Vi blev vist rundt på skolen og fik fortalt om skoleprojektet, om skolens fremtidsplaner og ønsker. Vi havde håbet at se skolerne i aktivitet, men på grund af det nepalesiske nytår var skolerne lukkede, mens vi var der. Hverdagen bød på masser af oplevelser, både på godt og ondt. En aften oplevede vi et dødsfald i nabohuset, hvor en ældre kvinde pludselig døde. Vi hørte klageråbene og gråden, og morgenen efter så vi, hvordan liget på gårdspladsen, omgivet af familie og naboer, blev klargjort til kremering og lagt på en primitiv bære. Efter at familien havde sagt farvel til den døde, drog landsbyens mænd af sted med båren til floden, hvor kremeringen foregik. Ugen i Kantipur sluttede af med en picnic, som landsbybo-



Trekking i skøn natur

erne havde arrangeret for os. Vi drog tidligt af sted til festpladsen, hvor forberedelserne så småt var i gang. Der blev slagtet kyllinger, mens vi drog videre til Baikunthe, en hellig sø en halv times vandring fra festpladsen. Baikunthe ligger smukt inde midt i junglen, og vandet i søen er rent, køligt og forfriskende. Vi nød det dejlige badevand og blev grundigt vasket, inden vi igen tog tilbage til festpladsen. Her lavede vi i fællesskab mad i nogle kæmpe gryder. Den lækre mad blev nydt i skyggen af festpladsens overdækkede terrasse. Der var dejligt "Lone water" til alle og "Nepalese Water" (Raksi ; brændevin lavet på ris) til dem, der ønskede det. Picnic'en sluttede af med dans og underholdning, hvor både landsbyboere og danskere optrådte på slap line. Da vi kom tilbage til landsbyen, blev den lille turistbutik, 'Hamro Pasal', indviet med et godt salg til følge. Det medførte omgående endnu en lille glædesfest - med mere musik og mere dans.

Det blev sent, inden vi kom i seng den aften. Der skulle hygges færdig med vores familier. Og der skulle pakkes, fordi vi skulle tidligt afsted næste dag.

Det var svært at komme op den næste morgen, vi var triste over at skulle forlade familierne i Kantipur. Efter daal bhat var der fællessamling hos Siddhi Lal, hvor vores besøg blev evalueret af både gæster og familier. Det blev en rørende afsked, da safaribussen kom og hentede os. Vi kommer helt sikkert på besøg i vores familie igen, og i mellemtiden holder vi kontakten via Facebook og internet.

Rejsen fortsatte med en velrettet trekkingtur i området ved Mount Fishtail. Det var en hård og udfordrende tur, som vi alle, trods vores alder (+ 50 år), klarede og nød. Det var en spændende og anderledes rejse, som jeg gerne under andre. Det er med at komme til Kantipur og opleve, hvordan et godt "jysk" projekt, drevet af frivillige, gør en stor forskel for nogle af Nepals fattigste mennesker, og ikke mindst opleve den store glæde, varme og nærhed fra landsbyboerne. Vi kom hjem til Danmark med et stort smil på læben.

Vi kom til Kantipur som gæster, men rejste som venner. 🌍

Himalaya

– dit livs højdepunkt!

Mountain Delights Treks & Expedition er et lokalt trekking bureau med base i Kathmandu. Vi har i mere end ti år arrangeret trekking i Nepal, Tibet og Bhutan.

Mountain Delights arrangerer skræddersyede ture til nogle af Nepals mest populære destinationer, f.eks. **Mount Everest, Annapurna, Langtang** og **Kunchenjungha**.

Vi tilbyder ture med fokus på miljø og bæredygtighed. På ture som **Ganesh Himal Eco Trek**, bevæger vi os væk fra de mest populære ruter og ud i **uberørt natur**. Her møder du den **lokale befolkning**, og får indsigt i dens dagligdag. Mountain Delights støtter lokalbefolkningen bl.a. med skoleprojekter og ved at bruge lokale portere.

Vores guider har stor erfaring med trekking, og de har et unikt kendskab til **Himalaya** og **nepalesisk kultur**. Alle vores guider har en fortid som portere og dermed et meget stort lokalkendskab til trekking ruterne.

Udover trekking tilbyder Mountain Delights også en række andre aktiviteter som landsbyophold, safari, bungy jump og paragliding ...



Hvis du vil vide mere, så besøg os på vores hjemmeside: www.gotomountain.com
 Eller kontakt Ram P. Saptoka
 Email: info@gotomountain.com

Læs mere om Jysk landsbyudviklings i Nepal's arbejde på www.kantipur.dk

LØST OG FAST

Ved Jørgen Rendsvig

ÅRETS ØSTJYDE 2013

Ved en afstemning blandt TV2 Østjyllands seere blev Lone Petersen i december 2013 valgt til Årets Østjyde. Baggrunden er Lones arbejde i Jysk Landsbyudvikling i Nepal, hvor tre landsbyer ved Chitwan har nydt godt af en lang række initiativer inden for uddannelse, infrastruktur, sundhed mv. I november 2014 har et filmhold været i Nepal for at forberede en udsendelse, der skal bringes i forbindelse med valget af dette års østjyde, der kulminerer med finalen den 18. december.



HEKSE

Behovet for lovgivning kan nogle gange forekomme absurd. Men den nepalesiske regering forbereder et lovforslag, der for første gang indeholder strenge straffe til personer, der beskylder kvinder for at udøve heksekunst. Der bliver tale om fængsel i mellem 5 og 10 år samt bøder på mellem 50.000 og 100.000 RS for 'torturing women through thrashing, slandering, smearing them with black soot, pouring acid on them or forcibly feeding them with feces'. Hvis dette er en praksis, der udøves i Nepal, er det i det mindste godt, at der sættes ind på at ændre dette.

RAPPORT FRA VERDENSBANKEN ROSER NEPAL

Der er sket en væsentlig reduktion i fattigdommen i Nepal. I 2003/04 lå 53 % af befolkningen under fattigdomsgrænsen. Dette tal er reduceret til 25 % i 2010/11. Dette får anerkendende ord med på vejen fra Verdensbanken, der dog samtidig peger på behovet for fortsat udvikling. Verdensbanken og tilknyttede institutioner erklærer sig samtidig rede til store investeringer i vandkraft og infrastrukturprojekter.



NY FORENING

Nepalese Street Festival Foundation er en nyligt etableret forening, hvis formål er at samle herboende nepalesere samt at udbrede kendskabet til nepalesisk kultur og samfund i Danmark. Foreningen har allerede stået bag forskellige events: et optog fra Kongens Nytorv til Rådhuspladsen i København, en kulturfestival i anledning af det nepalesiske nytår og andre.

På foreningens hjemmeside, <http://nepalfestival.me/>, kan man se mere.

KAMPEN MOD ANALFABETISME

Der er en målsætning om at 'afskaffe' analfabetismen i Nepal i 2015. Vi får se om det lykkes. Kommune efter kommune (VDC'er) og distrikt efter distrikt bliver godkendt. Lalitpur var det første distrikt. Det blev godkendt ved Sct. Hans. Pt er mindst 6 ud af de 75 distrikter godkendt. Hvis 98 % af indbyggerne mellem 15 og 60 år kan læse og skrive, betjene en mobiltelefon og en lommeregner samt åbne en bankkonto, er kommunen godkendt. Et stort antal frivillige undervisere er aktive i kampagnen, ligesom der medvirker ca. 20.000 til at monitorere resultatet. Der er dog også kritik af, at personer over 60 ikke tæller med.

SRIJANA FARM

af Kristina Djurhuus Christiansen

Økologi og fokus på lokale madvarer i fremvækst i Nepal

Til trods for årtier med utalige udviklingsprojekter, indtog af internationale NGO'er og en konstant fremvækst af lokale NGO'er, er Nepal stadig vurderet som et af verdens fattigste lande. Da der hersker en stærk diskurs om, at der tilsyneladende ikke sker nogen "udvikling" i Nepal, rejser de unge, som kan, enten til Mellemøsten eller til Vesten. Men man kan fornemme, at der er en ny stemning i luften. Da jeg var i Nepal i foråret, mødte jeg en masse ihærdige unge nepalesere, som er vendt hjem fra udlandet og har startet projekter, som bygger på økologi, bæredygtighed og lokal madproduktion.

Der er ikke nogle stærke mekanismer for verificering af økologiske produkter i Nepal, men ikke desto mindre er økologi og lokaldyrkede madvarer det nye 'sort' i Nepal. I turistområderne i Kathmandu er der nu flere og flere restauranter og gæstehuse, som bygger på økologi og bæredygtighed. Også uden for Kathmandudalen sker der en hel del på området. Jeg besøgte

te et landbrugsprojekt 10 km uden for Tansen i Palpa - Srijana Farm - som er drevet af fem ihærdige, unge nepalesere.

Trætte af storbylivet

Groft sagt får man en fornemmelse af, at "modernitet", storbyliv og kontorarbejde er pejlemærker på udvikling. Hårdt fysisk arbejde på landet har en tendens til at blive anset som underudviklet eller "backward", som de kalder det i Nepal. Den diskurs har Amar, Deepak, Sajan, Bishnu og Janak, som er gamle venner, sat sig imod. De er højtuddannede og berejste og har forladt deres kontorjobs i Kathmandu, hvor de har arbejdet med digitalisering af gamle nepalesiske, historiske dokumenter. Det var Amar, der ledede digitaliseringsprojektet, og da han følte, projektet var ved at lakke mod enden, sagde de alle fem op. For fire år siden foreslog Amar, at de opbyggede en gård i Kathmandudalen, og det lykkedes dem at få 50 investorer. Kathmandudalen var dog ikke det bedste sted at drive gården, så der gik ikke lang tid, før de i stedet købte 37 hektar land i Palpa.

Srijana Farm

Srijana Farm ligger på en bakkeskråning i det smukke Palpa, med udsigt over dale og rismarker. På en klar dag kan man spotte Himalayabjergene i baggrunden. Vennerne lever det simple liv på Srijana - dog ikke så simpelt, at de ikke har Wi-Fi, varmt vand og elektricitet. Bygningerne er lavet af ler og har tilhørt en landsbyhøvding.

En af grundene til at de stiftede gården i Palpa, var, at de var trætte af det stressede storbyliv. Og sandt nok: når man har rejst vejen fra Kathmandu eller Pokhara til Srijana Farm, kan man tydeligt mærke, at tempoet sættes ned. I stedet for trafik, snavs og bilos, mærker man naturen på tæt hold. Luftten er frisk, og man kan høre fuglesang, raslen i træerne og børnenes leger. En følelse af indre ro og velvære rammer én. Det lyder meget romantisk, men er det virkelig så romantisk, når man bor og arbejder på gården? Det spurgte jeg Amar om.

Amar fortæller, at han er uddannet sociolog, men har ar-

bejdet som softwareudvikler i Kathmandu i over 10 år. "I forhold til det, jeg laver nu, var det et stressende og utaknemmeligt arbejde. Kontorarbejde har masser af deadlines, og det er svært at få øje på frugten af ens arbejde. På Srijana arbejder vi hårdt fra morgen til aften, men det er meget synligt, at vi skaber noget sammen, og at gården udvikler sig. Og så gør vi en forskel for de mennesker, der bor her," siger Amar. "Det er stressende og til tider hårdt, men det er en anden slags stress. Man kan jo ikke tvinge grøntsagerne til at gro hurtigere end de gør, eller tvinge gederne til at vokse hurtigere end de gør, og køerne kan ikke give mere mælk end de gør. Man bliver nødt til at indse, at alt tager den tid, det tager, og det er befriende," siger Amar.

Hvordan har jeres omgivelser reageret på jeres beslutning om at skifte kontorjobbene ud til fordel for landmandslivet?

"Mange syntes, vi var skøre, da det, vi laver nu, ikke har særlig høj status. I stedet for "upward mobility", som jo er en term, der bliver brugt flittigt i udvik-



Bishnu, Deepak, Sajan, Amar og Janak

lingsretorikken, går vi nu ind for "downward mobility", griner Amar.

Ingen af de fem er landmænd, så jeg undrer mig over, hvordan de har lykkedes så godt med gården. "Vi har prøvet mange ting og er mislykkedes med meget. Men når man står i situationen, bliver man bare nødt til at få det til at fungere. Eksempelvis vidste jeg intet om gedeavl, men det blev jeg jo bare nødt til at sætte mig ind i. Vi har lavet fejl, men det er en del af det, og vi har lært af fejlene. Det er "learning by doing". Vi har også nogle dygtige og hårdtarbejdende ansatte på gården, og det er guld værd."



Et af værelserne

Økologisk dyrket køkkenhave

Målet er, at de på gården skal være så selvforsynende som muligt. Alle deres grøntsager dyrker de selv. Det, de ikke kan producere på gården, køber de lokalt.

Sajan er uddannet botaniker og står for køkkenhaven, hvor de dyrker alt fra hvidløg, rucola, tomater, blomkål, broccoli, appelsiner og mangoer til krydderurter m.m. Jeg brugte et par dage på at hjælpe Sajan med at luge ukrudt. Imens fortalte han mig om sit arbejde. Han har knoklet og eksperimenteret med haven, og det er langt fra alt, som det er lykkedes at få til at gro. Men han har været ihærdig, og der har ikke været andet for end at prøve sig frem. Han bruger ingen pesticider og laver sin eget kompost, bestående af gedegylle, ukrudt og kaktusblade. Kaktusbladene fungerer som pesticid og holder insekter og fugle væk fra grøntsagerne. Sajan har ambitioner om, at Srijana får sin egen præserveringsbank til lokal såsæd, som de kan sælge videre til egnens bønder.

Landbrugsvidensbank og træningscenter for lokale bønder

Deepak er den mest intellektuelle af de fem. Han er uddannet indenfor medievidenskab og har arbejdet som journalist, og han skriver stadig, en gang imellem, samfundsvidenskabelige klummer for en lokal avis. Hans største bidrag er at indsamle materiale og med tiden skabe et researchcenter for landbrug i Nepal. Her kan studerende komme og studere dokumenter og lære at arbejde med landbrug i praksis. De vil yderligere drive et træningscenter for lokale bønder og har allerede haft den første gruppe på et træningsforløb, støttet

af UNMIN. Der vil være fokus på management, effektivitet og på, hvordan det nepalesiske marked fungerer. Dog vil træningsforløbene altid tilpasses specifikke behov.

Økoturisme, permakultur og andre landbrugsprojekter

Turisme er også en stor del af konceptet på Srijana Farm. Selvom de har travlt, er de glade, når de får gæster. Gæstfriheden kender ingen grænser på Srijana. De har et hyggeligt gæstehus til turister og andre besøgende. Madvarerne er friske, og grøntsagerne bliver hentet op fra haven, lige før måltiderne bliver tilberedt. Det er en autentisk og fornøjelig oplevelse for storbymennesker, som i deres hverdag har et noget distanceret forhold til den masseproducerede mad, de køber ind i supermarkederne. De besøgende på Srijana får lov at hjælpe til med dyrene og i køkkenhaven, og inden måltiderne kan de endda gå en rundtur i køkkenhaven og selv plukke de grøntsager, de vil have til maden. Og så er det særdeles hyggeligt at sidde rundt om bålet og dele røverhistorier med beboerne på gården, mens man nyder solnedgangen og venter på aftensmaden.

Der er en tendens til, at folk begynder at søge tilbage til naturen, og der er derfor stort potentiale i agro-turisme i Nepal. Srijana Farm er langt fra det eneste landbrugsprojekt i Nepal, som bygger på bæredygtighed og økologisk

madproduktion. Permakultur, som kort sagt går ud på at arbejde med naturen og det givne økosystem, man befinder sig i, er også blevet 'in' i Nepal. Der er resorts og lokale farme, hvor volontører fra hele verden kommer for at bidrage, men også for at få inspiration og viden om permakultur og økologisk landbrug og tage den viden med sig hjem i bagagen.

Srijana Farm's fremtid

Der er store visioner for Srijana Farm. Målet er at opbygge det største gedeavlscenter i Nepal. De har malkekøer og eksperimenterer med at producere oste. Om 1-2 år forventer Amar, at de er klar til at brande og markedsføre deres oste i Nepal. Deres grøntsager er primært til eget forbrug, men på sigt drømmer de om at åbne restauranter i Kathmandu og Pokhara, der udelukkende bruger råvarer fra gården. Srijana Farm er også særdeles velegnet til velvære- og agro-turisme, og de vil derfor gerne på sigt arrangere yoga- og meditationkurser på gården. De fem venner er ambitiøse, og de er kommet imponerende langt på blot fire år. Om alle deres idéer bliver til noget, vil tiden vise. Det bliver i hvert fald spændende at følge med i udviklingen, både på Srijana Farm, men også rundt omkring i Nepal.



Eftermiddagste i køkkenet



Sajan

ET EFTERÅRSTREK I JYLLAND

Af Preben Langballe og Bent Thygesen

Sædvanen tro havde vi lagt vores efterårstur en søndag i begyndelsen af september og udenfor området Marselisborgskovene, som er forbeholdt forårsturene, når bøgen netop er sprunget ud.

I alt 15 kvinder og mænd var mødt op ved startstedet, P-pladsen for Kalø Slotsruin. Vejret var strålende sensommervej, og humøret højt lige fra starten.

Ad hyggelige skovstier og grusveje gik vi gennem Hestehaveskoven, med stop ved blandt andet en velbevaret stendysse og et gammelt udsikningssted for tømmer og brænde til Aarhus By.

Kursen blev derefter sat mod Store Bavnehøj på 105 m.o.h., med en formidabel udsigt over store dele af det område, som nu er Nationalpark Mols Bjerge.

Frokostmadpakken blev fortæret ved Jagtslottet, som nu er hovedcenter for Nationalparken.

Der blev som sædvanlig på disse ture snakket meget om trekking i Nepal, som de fleste af deltagerne har besøgt op til flere gange.

Tak til deltagerne for en rigtig hyggelig søndags vandretur i det smukke og varierede landskab



LØST OG FAST
Ved Jørgen Rendsvig

POTEMKIN-KULISSER?

SAARC, South Asian Association for Regional Cooperation, skal holde topmøde i Nepal medio november 2014. I den anledning bliver Kathmandu shinet op. Men der er hverken tid eller råd til at få hele byen til at se ordentlig ud, så arbejdet omfatter kun de dele af byen, hvor gæster skal passere. El-masterne med deres kæmpe fuglereder af kabler vil blive ryddet op. Der bliver også plantet mange nye træer, der kommer springvand i Rani Pokhari, og der bliver anlagt en park i Tinkune – den store vejtrekant nær lufthavnen. Der er et samlet budget på 400 mio. Rs til 'beautification' af byen. Det ville have været dejligt, hvis det kunne have været hele byen, der blev forskønnet.



Der bliver lagt græstørv i rabatten nær lufthavnen.

BUNDGRÆNSE

Den skattefri bundgrænse er fra finansåret 2014/15 hævet fra 200.000 Rs til 250.000 Rs. For ægtepar er grænsen hævet fra 250.000 til 300.000. Her lever sambeskatningen altså stadig i bedste velgående. Disse beløb svarer omtrent til hhv. 15.000 kr. og 18.000 kr. En relativ høj bundgrænse for et land med Nepals indkomstniveau.

Samtidig hæves punktafgifterne på cigaretter og alkohol væsentligt.

NARAYANHITI PALACE MUSEUM

Efter Kong Gyanendra blev afsat den 28. maj 2008 har Narayanhiti Royal Palace ikke længere været bolig for Nepals statsoverhoved. Bygningen blev under sit nye navn etableret som museum i juni samme år. Museet blev åbnet for offentligheden 26. januar 2009. Fra åbningen og indtil udgangen af maj 2014 har godt 1,6 mio. besøgt museet. Heraf 1,5 mio. nepalesere, 90.000 fra det øvrige Asien og 38.000 fra resten af verden. Mens entreen for os er 500 Rs. kommer en nepaleser ind for 100 Rs. I år er yderligere fem rum føjet til den del af bygningen, som offentligheden har adgang til.

SMILEY'ER

Departementet for fødevareteknologi og kvalitetskontrol indførte i starten af 2013 en mærkning af spisesteder langs den øst-vestgående hovedlandevej. Der er nu 31 spisesteder med grøn mærkat – 'hygiejnisk'. Men der er i alt 288 spisesteder, der er blevet inspiceret, så 31 grønne er ikke imponerende. Langt størstedelen er enten af 'moderat kvalitet' – det gælder 192 steder – eller af 'relativ dårlig kvalitet' – det gælder 65 spisesteder. De har så en gul mærkat med hhv. en og to røde prikker. Der er ikke tildelt røde mærkater til nogen spisesteder. Heldigvis, for den gives kun, hvis maden er så ekstremt dårlig, at stedet straks skal lukkes samt forsegles. Departementet ville i øvrigt gerne have ressourcer til at gennemføre flere inspektioner.

SKØNNE PLANER

"Hvis alting går som planlagt, vil hovedstadens kaotiske gamle kvarterer snart blive forvandlet til fodgængernes paradys." Sådan skriver Republica i anledning af en netop offentliggjort plan fra Kathmandus bystyre. Det er tanken at forbyde motorkøretøjer i Thamel, Asan, Indra Chowk og omgivende gamle markedsområder. Etablering af gadebelysning og ny brolægning på gaderne skulle begynde allerede i dette efterår. Der skal anvendes alternative ruter til motorkøretøjerne, mens rickshaws og cykler ønskes fremmet.

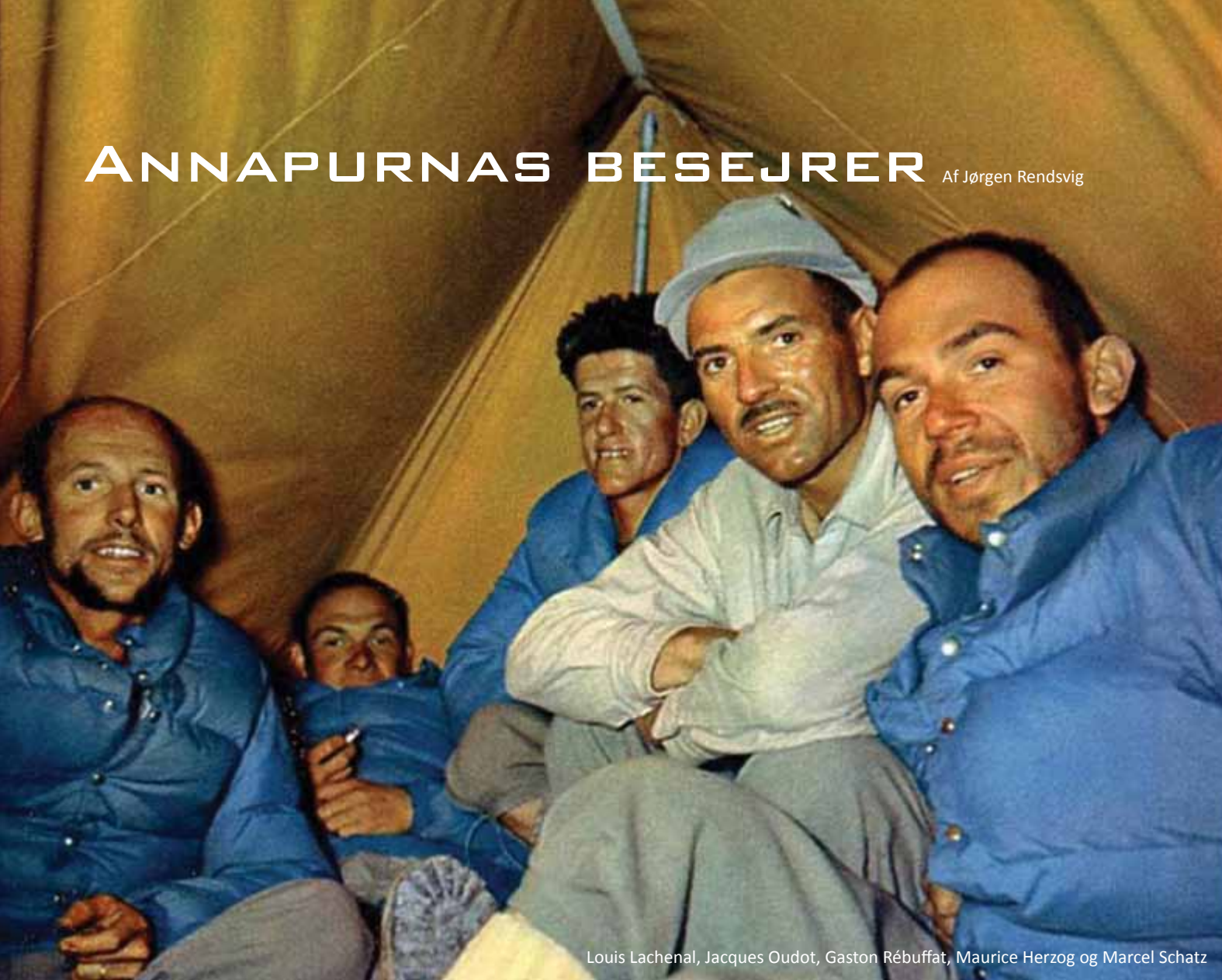


TUBORG

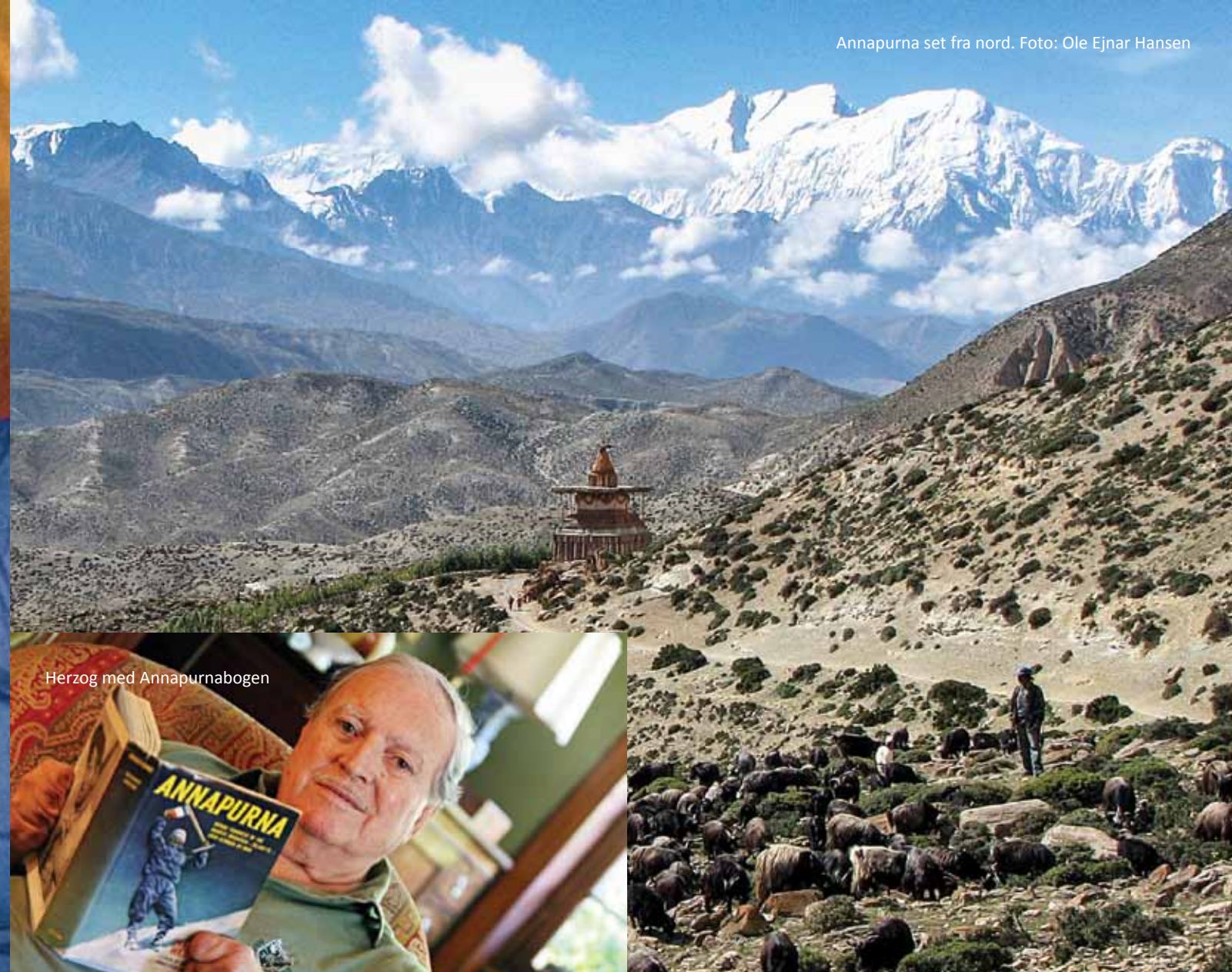
Komikerduoen Madan Krishna Shrestha og Hari Bansa Acharya, kendt som Maha Jodi, har igen tryllebundet det nepalesiske publikum i anledning af Gai Jatra festivalen. Det er Tuborg, der har sponsoreret komikerduoen's underholdning i anledning af et nyt layout og en populær pull-off kapsel. Ashish Bishta, der er marketing direktør i Gorkha Brewery, der brygger Tuborg i Nepal, siger: "Mestrene i komik, Madan Krishna Shrestha og Hari Bansa Acharya, satte sidst et fremragende show op i maj. Efter den første runde af Tuborg Maha Jatra 2071 (2014) er vi glade for at kunne bringe duoen tilbage med en ny omgang løbsk latter til deres begejstrede fans."

ANNAPURNAS BESEJNERE

Af Jørgen Rendsvig



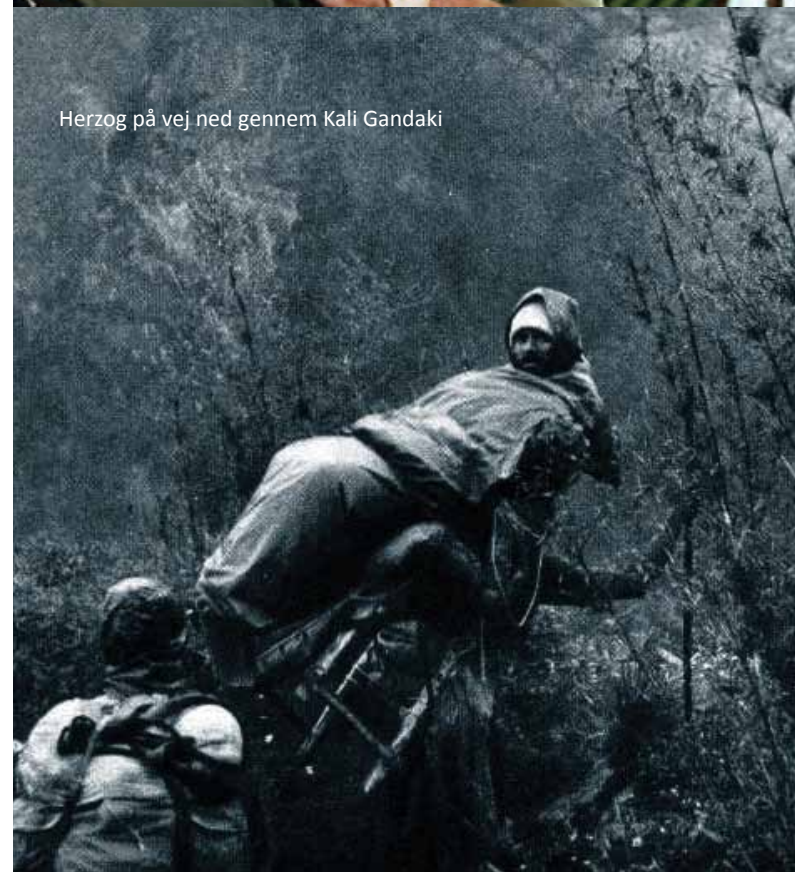
Louis Lachenal, Jacques Oudot, Gaston Rébuffat, Maurice Herzog og Marcel Schatz



Herzog med Annapurnabogen



Herzog på vej ned gennem Kali Gandaki



Vi skruer tiden tilbage til 1950. Vi skal forestille os et Nepal, der har været lukket for omverdenen i over 100 år. Et Nepal uden en brugbar kortlægning. Et land med bare 7 millioner indbyggere. Et land med 8 af verdens 14 bjerge over 8000 meter, hvoraf ingen endnu er bestegnet. Et land uden anden infrastruktur i højlandet og bjergene end de stier, som befolkningen selv har vandret ad igennem hundreder af år. Kun jordveje i Terai, ellers ingen veje til biler, ingen telefoner og elektricitet. Kun måske i Kathmandu, hvor man også kan lande med et fly på en græsmark uden for byen.

Det var dette land, der virkede som en magnet på bjergbestigere rundt om på kloden, netop fordi det rummede alle de ubestegne bjergtinder. Men det var svært at få lov. Trods alle vanskelighederne satte franskmændene Maurice Herzog sig for at tage til Nepal med sit team på i alt 9 bjergbestigere, for som den første at bestige en top over 8000 meter. Det primære mål var Dhaulagiri på 8167 meter ved Kali Gandaki-floddalen. Og det lykkedes at få Ranaens tilladelse.

Tidspunktet for forsøget skulle være maj måned. Inden da ville det være for koldt, og der ville

være for meget sne, til at man kunne komme frem. Og blev det meget senere, ville monsunen gøre det vanskeligt at komme tilbage, blandt andet på grund af den rivende strøm i floden.

Holdet får pakket alt det nødvendige udstyr og drager via Luknow i Indien op til den nepalesiske grænse (5. april 1950), videre til Tansen i Nepal og til Baglung (16. april). Her får holdet det første imponerende syn af Dhaulagiri.

Færden går videre op igennem Kali Gandaki, indtil gruppen etablerer sit hovedkvarter i Tukuche (en dagsmarch syd

for Jomsom) (21. april). Herfra starter de udforskningen af de mulige adgangsveje og bestigningsruter til Dhaulagiri. Det viser sig, at ruterne til toppen af Dhaulagiri er for farlige, så Dhaulagiri bliver opgivet (Dhaulagiri bliver først bestegnet i 1960). Selv om megen god tid nu er spildt, kaster de 10 mand sig i stedet over Annapurna I, der med sine 8091 meter også hører til i 'over 8000 meter' klassen. Der bliver spildt mere tid, da det ikke er kendt, hvilken rute, der kan følges op til Annapurna. Udforskningen af mulige veje fører Herzog så langt østpå som til Manang. Først 14. maj er de så langt i

deres udforskning af området, at de endeligt beslutter sig for at gå efter Annapurna. Tidspresset i forhold til monsunen har længe lagt et væsentligt åg på ekspeditionen, men udforskningen af området har kun taget den tid, den nødvendigvis måtte tage. Alligevel er der gået alt for lang tid, inden de endelig 18. maj når frem til at etablere den basecamp, der kommer til at danne udgangspunkt for det afsluttende angreb på toppen.

Herfra lykkes det så Maurice Herzog og Louis Lachenal via de sædvanlige camps 1, 2, 3 og 4 at nå toppen 3. juni 1950.

Dette resultat var på mange måder bemærkelsesværdigt:

- Den første top over 8000 meter bestegnet
- Toppen blev bestegnet i første forsøg nogensinde
- Toppen blev udforsket, rekognosceret og bestegnet i samme sæson
- Bestigningen gennemført uden kunstig ilt.

Indtil dette tidspunkt er ekspeditionen en ubetinget succes. Men nu kommer omkostningerne. Herzog taber sin handske på vejen ned fra selve toppen. Uden ilt tænker han ikke klart nok til at skærme hånden i de ekstra sokker, han har i sin rygtsæk. Hånden bliver vold-

somt læderet under klatringen ned af tovene. Inden han når basecamp, har han fået voldsomme forfrysninger i fingrene. På grund af for lette støvler får både Herzog og Louis Lachenal også forfrysninger i tæerne.

Vel nede hos ekspeditions lægen begynder behandlingen af skaderne. Den består bl.a. af amputation af de tæer og fingerled, der er truet af koldbrand. Samtidig kan de konstatere, at monsunen er begyndt. Herzog og Lachenal kan på grund af skaderne i deres fødder ikke gå, så der bliver lavet bårer til dem. Men transport af bårerne, sammen med vanskelighederne ved at komme ned gennem floddalen med monsunens strøm og den u frem-

Øvre Mustang



Gennem Øvre Mustang til Tiji festivalen i Lo Manthang

Mustang, eller Kongeriget Lo, som det rigtigt hedder, blev kendt af omverden efter at nogle af de store Himalaya-nobiliteter såsom David Snellgrove, Guiseppi Tucci og Michel Peissel besøgte Mustang i 1950'erne. Da vi mødte Michel Peissel i Lhasa i 1990'erne sagde han på spørgsmålet om Mustang: "Hvem andre har haft sit eget kongerige 40 år?" - for det var i årtier umuligt at besøge øvre Mustang, og det var med god grund en torn i øjet på alle Himalaya freaks.

Afrejse 8/5. 19 dage inklusiv Tiji festivalen, kun 24.980 kr.

Kanchenjunga - Det østligste øst



Kanchenjunga base camp - trekking ekspedition tværs gennem Østnepal til foden af verdens tredjehøjeste bjerg Kanchenjunga. En af Nepals største trekkingture til nord- og syd base camp. Nyhed - nu som tehus trek. Med dansk rejseleder.

Fakta:
Varighed: 27 dage
Afgang: 8/10
Grad: Trekking C+
Pris: 23.480,-

Manaslu Rundt - Yakoksens land



Rundt om Manaslu som tehus trek fra efteråret 2014. Velkommen gennem floddale og skønne landsbyer til Yakoksens land med klostre og spændende landsbyer samt Larkya La Passet. Samlet set en af Nepals flotteste og mest varierede trekkingture.

Fakta:
Varighed: 21 dage
Afgang: 29/3, 10/10
Grad: Trekking C+
Pris fra: 18.980,-

Langtang dalen - Stor alsidighed



Gennem den skjulte Langtang-dal til det høje Himalaya på grænsen til Tibet. Tæt på Nepals bedste tehusrekking med frodige skove, brusende floder, landsbyer med yakokser og det høje Himalaya. Med Jens Christian Iversen.

Fakta:
Varighed: 14 dage
Afgang: 10/4, 5/11
Grad: Trekking, C-
Pris fra: 14.980,-



Herzog i audiens hos præsident Vincent Auriol.



Herzog ankommer til Paris.



Herzog på toppen af Annapurna.

kommelighed, som den kraftige regn i øvrigt fører med sig, gør selv nedturen til en lang og besværlig opgave. Først en måned efter at have været på toppen, når de Tansen og dermed civilisationen igen. Her venter både nyheder fra hjemlandet, breve fra familien og mulighed for bad og barbering. Ved den indiske grænse opløses ekspeditionen, og bærere og de fleste ekspeditionsdeltagere drager hver til sit.

Herzog selv og et par andre tager til Kathmandu og bliver modtaget som helte af den regerende Rana ved en fornem reception på kongeslottet. Kong Tribhuvan deltager ikke i modtagelsen. Han er jo på dette tidspunkt blot en biperson.

Både Herzog og Lachenal har undervejs ned fået amputeret alle deres tæer, og Herzog uden det meste af alle fingre. De er på dette tidspunkt hhv. 31 og 28 år.

Efter hjemkomsten dikterer Herzog sin beretning om ekspeditionen. Den udkommer året efter med titlen 'Annapurna'. Bogen er med over 11 mill. solgte eksemplarer den mest læste bjergbestigningsbog til dato (selv om Jon Krakauers 'Into thin air' haler godt ind på den).

Herzog bliver siden minister for ungdom og sport under Charles de Gaulle (1958-63) og borgmester i Chamonix. Han bliver

medlem af den Internationale Olympiske Komité i 1970 og forsætter her i 25 år, indtil han i 1995 bliver æresmedlem af komitéen.

Louis Lachenal dør i 1955 ved et fald i en gletcherspalte ved Mont Blanc, mens Maurice Herzog lever indtil 13. december 2012. Han bliver 93 år gammel.



kiplingtravel.dk - Tlf. 4716 1220



PILGRIMS BOOKSTORE

Af Jørgen Rendsvig

Der er steder i Kathmandu, som alle kender: Kathmandu Guest House, Roadhouse Cafe, Sams Bar, North Field Cafe, Rum Doodle – og Pilgrims Bookstore. Her skal det handle om Pilgrims.

Stedet har været lidt af et Mekka for bogelskere. Her har man kunnet få alt, forretningen har altid været yderst velassorteret med alle former for bøger om Nepal og alt, hvad der har relation til Nepal. Skønlitteratur, guidebøger og kort, faglitteratur, coffee table books osv. Desuden alt inden for papirvarer, håndgjort papir, postkort, kalendere, røgelsespinde med meget mere. Endelig har den berømte butik også solgt legetøj, statuer, egentlige souvenirs og den slags.

Forretningens start er lidt tåget. Rama Nand Tiwari (f. 1956) arbejder som dreng med bl.a. rengøring hos en boghandler i Varanasi, Indien. Det stopper på et tidspunkt, og Rama starter for sig selv, først med at sælge nogle få bøger fra en papkasse. Senere lejer han egne (små) lokaler, så større lokaler. I starten af 80'erne rykker Rama til Nepal, først til

Pokhara, og siden fra 1983-84 til Thamel i Kathmandu. Der har været forretning flere steder – og under forskellige navne – bl.a. i Yak and Yeti, men efterhånden udvikler hovedforretningen sig til et kompleks bestående af små 3.000 m², fordelt på 30 rum, beliggende mellem Kathmandu Guest House og North Field Cafe. For ca. 5 år siden skete der et generationsskifte. Ramas døtre, Elizabeth og Kahani, overtog butikken og driver den nu, dog i samarbejde med deres forældre.

Men så, den 16. maj 2013, skete der et lille uheld i en restaurant i ejendommen. Der gik ild i et gasudslip fra en gasflaske – eller var det en kortslutning? Under alle omstændigheder bredte ilden sig, og på et tidspunkt eksploderede en flaskegasbeholder, og ilden fik for alvor fat. Den bredte sig til naboerne – bl.a. Pilgrims Bookstore. Ilden fik næring fra træværk og varelager samt fra brændstof til el generatorer. Efter alt for lang tid lykkedes det at få nogle slukningskøretøjer frem gennem Thamel's snævre gader og menneskemasser, men de kunne ikke udrette

andet end at forhindre ilden i at brede sig yderligere. De allerede ramte bygninger var prisgivet flammerne.

Heldigvis blev alle kunder og ansatte reddet ud af bygningen uden alvorlige skader.

18 timer gik der, før ilden var slukket med assistance fra både Patan og Bhaktapur, og på det tidspunkt var hele varelageret gået til. Det var både bøger og papirvarer, men også statuer mv. af bronze o.lign. var smeltet, frimærker og originalmanuskripter, bøger med sjældne dedikationer – ALT var væk.

Hvad så nu?

Lidt længere nede ad gaden (lidt nærmere Durbar Square, over for Helene's Restaurant) havde Pilgrims en filial. Den er der stadig, og den er indtil videre hovedforretningen. Vareudbuddet kan ikke helt stå mål med den gamle forretning, men det snerper da derhen ad. Hvor den gamle forretning lå, er der nu et plankeværk. Her skal bygges et nyt forretningskompleks. Flytter Pilgrims så ind her? Næppe, for i det nye byggeri bliver huslejen 10 gange så høj som i det gamle,

og det har Pilgrims ikke råd til at betale.

De må da have godt på kistebunden fra forsikringen? For-hvad-for-noget? Intet var forsikret. Det bruger man ikke derude. Men efter branden opstod der godt nok en del snak blandt de forretningsdrivende i Thamel, om ikke der var ting, der skulle være anderledes. Men mon ikke det blev ved snakken, og mon ikke alt igen er ved det gamle?

Måske løber tabet, som Rama siger, op i millioner af rupees, men hvad der er værre, så ødelagde ilden uerstattelige bøger, billeder og kunstgenstande, værker, som ikke kan findes andre steder i verden, og som ikke kan købes eller erstattes af penge. Hvordan kan man angive en værdi for dette?

Pilgrims har udsendt et nyhedsbrev i anledning af katastrofen: <http://www.pilgrimsonlineshop.com/pilgrims-special-newsletter-2013.pdf>

BOGANMELDELSE

Ved Jørgen Rendsvig

Enhver, der har fløjet over Kathmandu-dalen, har set de mange teglværker, der præger dalen. Det kan også tydeligt ses, at mursten er det traditionelle byggemateriale i Nepal til bygninger af en vis kvalitet. Det hænger naturligvis sammen med, at råmaterialet – ler – er til stede i tilstrækkelige mængder.

Alt dette optog Viggo Brun, da han i en årrække fra 2002 og frem boede i Kathmandu. Han søgte efter litteratur om emnet, og da den ikke fandtes, måtte han skrive den selv. Han har identificeret ca. 115 forskellige teglværker i Kathmandu-dalen, og med gennemsnitligt 300 ansatte beskæftiger denne branche rundt regnet 35.000 personer i dalen. Viggo Brun beskriver de forskellige typer ovne med deres fordele og ulemper mht.

brændselsforbrug, forurening, arbejdsforhold for de ansatte mv. Der er ældre typer ovne, der nu er forbudt, og der er andre, der er kommet til, som er mere effektive og forurenere mindre.

Hele arbejdsorganiseringen interesserer forfatteren. Arbejdet udføres som sæsonarbejde i perioden december til maj. Det passer med, at når rishøsten er ovre, kan de fattige fra landsbyerne gå i gang med at forarbejde teglværkernes jorde, forme murstenene og lægge dem til tørre i solen. Dette arbejde udføres ofte af små familieteam bestående af far, mor og et par store børn på 14 eller mere. Når de soltørrede sten skal bæres ind i ovnene, bruges unge fra højdredene, der er vant til at arbejde som portere og dermed vant til at bære tunge byrder. Endelig tager

et nyt arbejdshold over inde i ovnene. Her skal der stables, så brændingen kan forløbe bedst muligt. Dette arbejde udføres af indere fra Bihar.

Sjaklederen – naika – er en krumtap i organiseringen af arbejdsstyrken. Ved sæsons slut giver teglværksejeren naikerne et forskud, som de giver videre til arbejderne mod, at de lover at stille op til næste sæson. Hvis en arbejder stikker af med sit forskud, fx til Gulfen, har naiken et problem. Hvis det er naiken, der stikker af, mangler teglværksejeren både penge og arbejdskraften, og det sidste er næsten det værste. Arbejdet er for det meste akkordlønnet, og forholdene for arbejderne er mildt sagt ringe. De bor i skure uden vand og afløb. Om vinteren bliver der koldt – ned til 5 grader – så helbredet er udsat.

Bogen er spækket med interviews med alle, der er involveret i branchen: ejerne, mange arbejdere af de forskellige typer, folk fra administrationen og fra fagforeningerne. Det giver et godt indblik i levevilkårene for menige nepalesere. Bogen er rigt illustreret med forfatterens egne fotos og andre illustrationer.

Det er en bog om et smalt emne, men under læsningen bliver man fascineret af området og over, at der er så meget at berette om denne del af nepalesisk bygningskultur.

Viggo Brun: *Fired Earth. Bricks, Kilns and Workers in Kathmandu Valley*. Kathmandu, Himal Books, 2013. 102 sider. Bestilles hos viggobru@online.no. Pris 120 kr. + porto 40 kr. = 160 kr.



Foto nederste række: Pilgrims



Et kæmpemæssigt jordskred ramte den 2. august Sunkoshi-floden og Araniko Highway mellem Dhulikel og grænsen til Kina ved Kodari, ca. 80 km nordøst for Kathmandu. 158 landsbyboere blev dræbt, floden blev blokeret og fire kilometer af landevejen blev enten revet væk eller oversvømmet af floden. Efter at arbejdet med et redde overlevende måtte afsluttes, har hovedfokus været at give floden frit løb igen. Jordskredet havde dannet en dæmning over floden og havde dermed skabt en sø med en dybde på 35 meter, så hvis dæmningen pludselig brød sammen, ville det medføre en

ødelæggende oversvømmelse både i Nepal og Indien.

Til dette arbejde var spader og skovle ikke tilstrækkeligt. To-tre bulldozere blev skilt ad, fløjet med helikopter op til jordskredet og samlet igen, hvorefter de blev sat ind i arbejdet med jordmasserne.

Godt en måned efter skredet var arbejdet kommet så langt, at der var skabt afløb for så meget af flodens opstemmede vand, at vandstanden kunne sænkes med 20 meter, og dermed blev faren for en flodbølge afværget.

Nu var der så bare fremkommeligheden tilbage. Araniko Highway er den vigtigste forbindelse for handelen med Kina, og store mængder gods har måttet bæres, nu da kørevejen er lukket. Også turismen har været ramt, da Araniko Highway er hovedforbindelsen for turister, der fra Lhasa kører over land – evt. via Everest Base Camp i Tibet – til grænsen ved Kodari. Mange har kørt tilbage til Lhasa og er fløjet til Kathmandu i stedet. Sidst i august blev der åbnet en nøjforbindelse via en længere omvej, mens der stadig blev arbejdet på at genåbne vejen i dens oprindelige linjeføring.

Endelig kommer så meddelelsen om, at der bliver mangel på bjerggeder til dashain. Kina leverer over 80 % af de bjerggeder, der bruges i Kathmandudalen i festivalsæsonen, og uden den sædvanlige forbindelse kan gederne ikke komme frem.

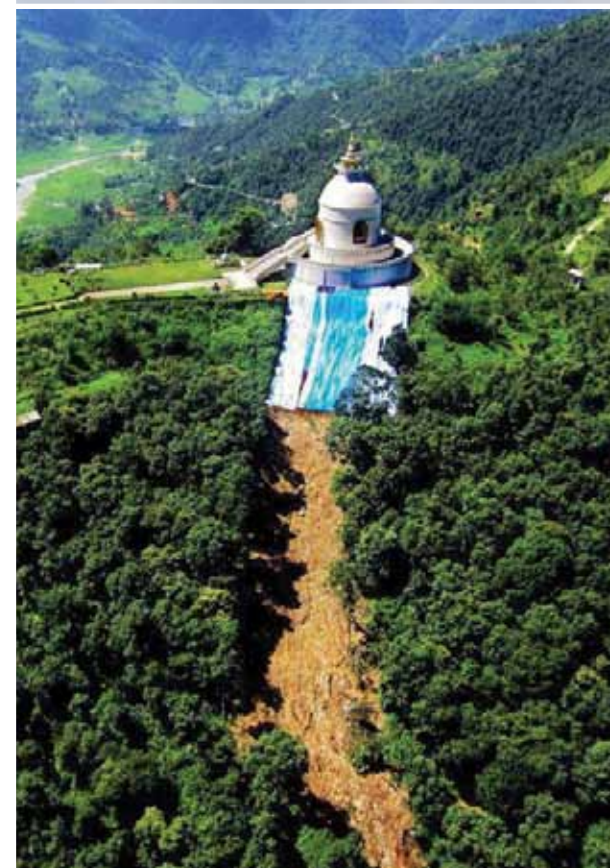
Mustang er den største nepalesiske producent af bjerggeder, men produktionen her anvendes i Pokhara og andre nærliggende områder. Derfor vil de fleste af dette års geder være importeret fra Indien.

Sunkoshi-flodens øvre løb.



Et kig ned langs Sunkoshi-floden.

Mens landevejen er spærret, må bærere transportere godset.



WORLD PEACE PAGODA

Af Jørgen Rendsvig

Lidt uden for Pokhara ligger World Peace Pagoda. Den er opført af den japanske, buddhistiske Nipponzan-Myohoji-sekt, der kunne indvie den i 1999. Pagoden er bygget af hvide sten og er 35 meter høj og 105 meter i diameter. Placeret på toppen af Ananda-højen er pagoden et markant punkt kun 5 km fra Pokhara.

Den 24. august blev højen, som World Peace Pagoda står på, ramt af et jordskred. Skredet, der havde udgangspunkt kun to meter fra den mur, der omkranser pagoden, rev sten og træer med sig langt ned ad højens ene side. Samtidig frygtedes det, at pagodens fundamenter havde taget skade, så små yderligere skred ville få hele pagoden til at styrte sammen.

Pagodens blev straks lukket for turister og andre besøgende. Nogle dage senere forsøgte man at forebygge yderligere skader ved at dække den øverste del af jordskredet af med plastikpresenninger. Men derefter er der ikke gjort andet.

Efter fem uger, hvor der ikke var sket yderligere skader, har myndighederne tøvende til-

ladt turister at besøge pagoden igen. Det er et flot udsigtspunkt med udsigt over Pokhara, Fishtail Mountain og Annapurna. Og den 27. september – ved indgangen til turistsæsonen – blev der så åbnet igen. Der er dog ekstra årvågenhed omkring stedet, indtil nærmere undersøgelser har fundet sted, så foreløbig må kun 10 turister ad gangen besøge pagoden.



FORFATNINGEN

af Jørgen Rendsvig

At udarbejde en forfatning som konklusion på fredsslutningen efter borgerkrigen er den altoverskyggende politiske opgave i Nepal i disse år. Hvordan går det, efter at der blev valgt en ny forfatningsgivende forsamling den 19. november 2013?

Det korte svar er, at arbejdet med den nye forfatning skrider fremad, og det er frem til september gået hurtigere end i den første forfatningsgivende forsamling, men ikke så hurtigt som lovet. Og p.t. er processen gået i stå.

forelagt hverken i udvalget eller i CA-I.

Så langt så godt, men ...

På den måde er vi tilbage ved nogle få knaster, der skiller regeringspartierne fra Maoisterne og deres allierede. Det er faktisk de samme knaster, som

har startet en lidt skinger retorik, der dels understreger det betydningsfulde eller ligefrem afgørende i konsensus og dels indeholder trusler om at gribe til borgerkrigens metoder igen. Og hvad er det så for spørgsmål, der blokerer for det store nationale kompromis?

Tyskland og Italien og en premierminister valgt af parlamentets flertal.

Oppositionen foreslår en præsident, der som i USA er folkevalgt, og som også leder regeringen.

Også her er der bevægelse, og en fransk model, hvor der både er en stærk folkevalgt præsident og en regeringsleder, der vælges af parlamentets flertal, kan være et muligt kompromis.

Det juridiske system

Der er enighed om en 'landsret' i hver delstat og en national højesteret. Uenigheden vedrører forfatningsmæssige spørgsmål og stridsspørgsmål mellem delstaterne indbyrdes

Føderalismen

Det har været forudsat siden freds aftalen, at Nepal i den nye forfatning skulle være en føderal stat, dvs. opbygges, som vi kender det fra bl.a. USA og Tyskland, med delstater.

Regeringen (Nepali Congress og UML-CPN) foreslår som udgangspunkt 5-6 delstater, ikke-identitetsbestemt, men baseret på økonomisk bæredygtighed.



Første møde i den nye CA med edsafklæggelse

Ved valget lovede alle partier 'ny forfatning inden for et år'. Det første møde i den nye Constituent Assembly (CA) blev holdt den 22. januar 2014, så målet er altså, at den nye forfatning kan træde i kraft 22. januar 2015.

resterede, da CA-I blev opløst i slutningen af maj 2012. Dvs. at det er på disse områder, det er rigtig svært at nå et kompromis. Siden september har politikerne gået som katten om den varme grød om disse spørgsmål. Ingen nye kompromiser er indgået, og udmeldingerne er blevet skarpere og skarpere fra oppositionens side.

Første opgave for den nyvalgte CA var at afklare, i hvilken udstrækning man kunne bygge videre på de beslutninger og aftaler, der var opnået i den første CA (CA-I). Hen over sommeren har man støt og roligt arbejdet sig igennem dette område, og partierne har accepteret dels de punkter, der var godkendt i CA-I, og dels de punkter, der var godkendt i CA-I's udvalg uden at have været forelagt CA-I samt endelig punkter, der var afklaret i et underudvalg uden at have været

Men er enighed nødvendig? I teknisk forstand, nej. De to regeringspartier har et klart flertal i CA, så de kan blot vedtage det forfatningsudkast, de ønsker. Hvorfor gør de det så ikke bare? Fordi det vil åbne sårene fra borgerkrigen igen, hvis partier, der var etablerede før borgerkrigen, majoriserer de partier, der opstod som følge af krigen. Maoisterne og de partier, der er allieret med dem,



Bhattarai i CPD-CC

Delstaterne skal have navne med geografisk eller tilsvarende udgangspunkt.

Oppositionen (Maoisterne og Madhedspartierne) foreslår som udgangspunkt 14 delstater defineret ud fra etnisk identitet. Delstaterne skal have navne efter den fremherskende etniske gruppe i delstaten. Der var frem til september bevægelse i standpunkterne (regeringen accepterede 7, maoisterne 10 delstater). Navngivningen af delstaterne har bevæget sig hen imod en fælles holdning om, at navngivningen fra CA – etnisk eller ej – senere vil kunne ændres af de enkelte delstater.

Regeringssystemet

Regeringen foreslår en ceremoniel præsident som bl.a. i

samt mellem en delstat og det nationale niveau.

Regeringen mener, at højesteret også skal kunne tage stilling til disse spørgsmål, mens oppositionen ønsker en særskilt forfatningsdomstol.

Hvad er aftalt?

Det er aftalt, at parlamentet fremover skal have to kamre: et underhus, House of Representatives, der er direkte valgt af hele landet, og et overhus, National Assembly, der primært repræsenterer delstaterne og minoriteterne.

Det er foreslået, at House of Representatives skal have 235 medlemmer, 118 valgt ved 'first past the post' og 117 ved forholdstalsvalg. National Assembly skal have 61 medlemmer. Valgretsalderen skal være 18 år,



Lederne af regeringspartierne - Oli og Koirali

mens man skal være 25 år for at være valgbar til underhuset og 35 år for at være valgbar til National Assembly.

Det er aftalt, at delstaterne ledes af Provincial Assemblies med op til 35 medlemmer. Det er aftalt, at Nepal skal være en sekulær stat, dvs. at der ikke skal være nogen statsreligion. På det seneste er der dog uro i

visse kredse i Nepali Congress, som ønsker hinduisme som statsreligion.

Det er vedtaget, at Nepal skal være en republik. Kun Rastriya Prajapantra Party – Nepal, RPP-N, ønsker kongedømmet genindført. RPP-N ønsker i øvrigt også hinduisme som statsreligion.

Føderalisme, hvorfor

Det korte svar er, at opdelingen i delstater skal ske, fordi det er forudsat i freds aftalen efter borgerkrigen.

Det lidt længere svar er, at Nepal historisk har været regeret fra Kathmandu-dalen. Eller endda af de øverste hindu-kaster i Kathmandu-dalen. Maoisterne har støttet befolkningen fjernt fra Kathmandu samt de lavere kaster, og ønsket om mange delstater (uden for Kathmandu-dalen) er også et ønske om mange delstater, hvor maoisterne står stærkt.

Føderalisme, hvordan

Opgavefordelingen mellem det nationale niveau (udenrigspolitik, forsvar, retsvæsen og politi) og delstatsniveauet (bl.a. skolevæsen) skal udarbejdes i detaljer. Der vil være et pænt stykke praktisk arbejde med at få etableret institutionerne omkring delstaterne, så de bliver i stand til at varetage de opgaver, der overføres til dem.



Maoisternes forslag - 10 delstater



Maoisternes Dahal og NCs Koirala

Tidsplan og procedure

Ja, den politiske proces er forsinket. De politiske forlig skulle indgås i et udvalg, der var nedsat netop med det formål af forhandle de vanskelige spørgsmål. Disse forhandlinger skulle være afsluttet i september eller allersenest midt i oktober. Det er ikke sket. Udvalget har fået udsættelse flere gange, men knasterne er stadig ikke løst. Spørgsmålet er så, om regeringens forslag bliver lagt frem til afstemning i den samlede CA. Det første udkast til forfatning – sat på paragraffer og det hele – skulle ifølge den oprindelige tidsplan foreligge i midten af november, hvorefter udkastet skulle distribueres over hele landet til folkelig diskussion og feedback. Offentlige høringer og seminarer skulle afholdes indtil midten af december, ligesom medlemmerne af CA forventedes at diskutere forfatningen der, hvor de er valgt.

Resultatet af alt dette skulle sammenfattes og diskuteres i CA. Eventuelle ændringer skulle indarbejdes, og hele forfatning

gen skulle vedtages af CA med to tredjedels flertal. Herefter kunne formanden for CA med sin underskrift bekræfte, at forfatningen er vedtaget, hvorefter præsidenten kunne underskrive forfatningen og dermed sætte den i kraft. Som sagt er den politiske beslutningsproces gået i stå. Forfatningsprocessen kan efterhånden ikke længere forventes gennemført til tiden – selv ikke hvis der skulle blive indgået et bredt forlig i morgen. Risikoen er så, at hele processen taber momentum og fokus, og det hele ender i ingenting. Bliver der på den anden side blot tale om en forsikelse på nogle få måneder, før det hele er på plads, sker der jo ikke nogen afgørende skade ved det.

Men det vides der måske meget mere om, når disse linjer læses.

København, den 11. november 2014



Regeringens forslag - 7 provinser

ARRANGEMENTSKALENDER

AARHUS

Obs! I foråret 2015 foregår møderne hos
Jysk Rejsebureau, Skt. Olufs Gade 2-4, 8000 Aarhus C

Torsdag den 15. januar 2015, kl. 19.00

Jysk landsbyudvikling i Nepal

Lone Petersen, stifter af Jysk landsbyudvikling i Nepal

Torsdag den 5. marts 2015, kl. 18.30

Alt om hinduismen på en time

Marianne Qvortrup Fibiger, Aarhus Universitet

Torsdag den 16. april 2015, kl. 19.00

Fugle og dyr i Nepal

Klaus Malling Olsen, biolog og ornitolog

KØBENHAVN

Medborgerhuset, Danasvej 30 B, 1910 Frederiksberg C

Torsdag den 5. februar 2015, kl. 19.30

Alt om hinduismen på en time

Marianne Qvortrup Fibiger, Aarhus Universitet

Onsdag den 25. februar 2015, kl. 19.30

Fugle og dyr i Nepal

Klaus Malling Olsen, biolog og ornitolog

Torsdag den 19. marts 2015, kl. 18.30

CAREs arbejde i Nepal

Mette Noppenau, kommunikationsmedarbejder i CARE

Generalforsamling

Tirsdag den 12. maj 2015, kl. 19.30

Reserver dagen. Følg med på www.nepal.dk

Afsender:

Dansk-Nepalesisk Selskab

Kongensgade 17A

3550 Slangerup